

srečno

GLASILO DELAVCEV RUDNIKA TRBOVLJE - HRASTNIK, d. o. o.

Leto: XXXXV

Trbovlje, junij 2009

Številka 1

***3. JULIJ,
PRAZNIK
SLOVENSКИH
RUDARJEV!***

ČESTITAMO OB 3. JULIJU, PRAZNIKU SLOVENSКИH RUDARJEV!

Vsebina:

Uvodni članek direktorja	3
Poudarki poslovanja RTH v prvih treh mesecih letošnjega leta	4
Poslovanje hčerinskih družb v prvih treh mesecih letošnjega leta	5
Proizvodnja premoga – cilji in možnosti	6
Potek del na področju zapiranja	7
Program postopnega zapiranja 2010–2014	10
Storitve za zunanje naročnike	12
Izvajanje ekološko-prostorske sanacije na območju vzhodno od potoka Bela	15
Klub ljubiteljev tehnike Trbovlje in jamska stojka Valent	20
Varnost in zdravje pri delu v letu 2008	22
Zunajgozdni nasadi hitrorastočih drevesnih in grmovnih vrst	25
Začetek OVE na površinah RTH	27
Za dežjem vedno posije sonce	29
Udeležil sem se NT-konference – pa kaj!	29
Seje nadzornega sveta	32
RTH in hčerinske družbe Fortuna - Pil, invalidom prijazno podjetje	32
Kako razrešujemo presežne delavce v letu 2009	37
Društvo inženirjev in tehnikov RRPS	40
Imenovani so novi člani nadzornega sveta	40
Knapovski šihl nekdanj	41
V rudniških kolonijah pred desetletji	41

Izdajatelj:

RTH, Rudnik
Trbovlje - Hrastnik, d. o. o.,
Trbovlje

Odgovorna urednica:

Vesna Dalmacija

Urednik:

Jože Velikonja

Predsednik uredniškega odbora:

Bojan Klenovšek

Člani uredniškega odbora:

Henrik Bajda
dr. Milena Čerenak - Satler

Naslov uredništva:

Rudnik Trbovlje - Hrastnik, d. o. o.,
Trbovlje, Trg revolucije 12

Naklada:

600 izvodov

Lektoriranje:

mag. Nataša Detič

Naslovnica:

Fotografija je avtorsko delo.
Fotograf: Branko Klemenčič

Oblikovanje in tisk:

S-PRINT, Trbovlje

Za člane je časopis brezplačen.
Rokopisov ne vračamo.

Uvodni članek direktorja

Leto 2009 je v polnem teku in prva polovica ga je že za nami. V leto smo zakorakali s smelimi načrti in z veliko mero optimizma, saj nam leto 2008 ni prizanašalo s težavami, predvsem na proizvodnem delu naše dejavnosti.

Družba RTH ima dve glavni dejavnosti: proizvodno dejavnost in dejavnost zapiranja. Kljub velikim težavam na proizvodnem delu naše dejavnosti v daljšem časovnem obdobju lanskega leta, nam je kljub vsemu do konca leta uspelo posledice teh težav ublažiti in leto solidno zaključiti.

Leto 2008 si bomo zapomnili predvsem po težavah v proizvodnji, ki so bile posledica neugodnih geoloških razmer, ki jih v jami Trbovlje nismo pričakovali.

Obveznosti do našega največjega kupca, Termoelektrarne Trbovlje, smo kljub velikim težavam uspeli izpolniti, zapiralna dela pa so tekla v skladu s sprejetim planom. Uspešno smo izvajali dela za zunanje naročnike. V lanskem letu so vsa hčerinska podjetja uspešno končala poslovno leto. Med drugim smo uspeli odprodati hčerinsko družbo Toplarna Hrastnik.

Pomembno je tudi dejstvo, da smo kljub manjšim prihodkom zaradi omenjenih težav uspeli realizirati vse obveznosti iz naslova kolektivne pogodbe do zaposlenih tako v RTH kot tudi v vseh odvisnih družbah.

V letošnjem letu so doseženi proizvodni rezultati v mejah pričakovanj, prav tako pa tudi vse ostale dejavnosti v podjetju tečejo skladno z zastavljenimi cilji in sprejetim planom.

Letošnje leto bo za podjetje RTH in tudi za vse zaposlene zelo pomembno, prelomno leto. Letošnje leto je namreč zadnje, ko nam je po Zakonu o postopnem zapiranju RTH še dovoljena proizvodnja.

Trudimo se, da bi s strokovnimi argumenti prepričali lastnika, da bi nam prisluhnili in nam omogočil nadaljevanje proizvodnje tudi po letu 2009.

V zadnjih letih smo pripravili obsežno dokumentacijo, ki govori v prid podaljšanju proizvodnje in je podprta z vsemi strokovnimi argumenti. Že v letu 2006 smo izdelali dokument z naslovom Razvojni program RTH, v katerem smo predvideli podaljšanje proizvodnje in zapiranja. Naslednje leto smo skupaj s Termoelektrarno Trbovlje in Ekonomskim inštitutom Pravne fakultete pripravili projekt z naslovom Pomen in vloga RTH in TET za občino Trbovlje, Zasavsko regijo, posamezne gospodarske panoge ter slovensko gospodarstvo v celoti, v katerem smo javnosti predstavili pozitivne učinke delovanja obeh podjetij in opozorili na negativne in skrb vzbujajoče posledice, ki bi nastale zaradi ukinitve energetske dejavnosti v zasavski regiji. V letih 2008 in 2009 skupaj s strokovnjaki Oddelka za geotehnologijo in rudarstvo Naravoslovno-tehniške fakultete nadaljujemo z izdelavo dokumenta Upravičenost odkopavanja preostalih zalog premoga v jamah Ojstro in Trbovlje po letu 2009 in zaprtega dela jame Hrastnik. Vsebina in rezultati vseh teh dokumentov govorijo v prid podaljšanju proizvodnje premoga v naši družbi in s tem posredno tudi v prid podaljšanju obratovanja TET Trbovlje.

Vse navedeno dokazuje, da je bilo izvedenih veliko dejavnosti v smeri podaljševanja proizvodnje premoga in da je strokovnih argumentov za podaljšanje proizvodnje zadosti.

Upajmo, da bodo izvedene dejavnosti padle na plodna tla in da nam bo dovoljeno še naprej opravljati svojo osnovno dejavnost – odkopavanje premoga.

Da to znamo in zmoremo, dokazujemo skozi dolgo zgodovino našega obstoja. Zaposleni se trudimo po najboljših močeh, vendar je naša nadaljnja perspektiva odvisna tudi od širše družbene skupnosti, zato v tem prelomnem letu pričakujemo veliko podporo lokalnih skupnosti in posluh države, lastnika našega podjetja.

Ob rudarskem prazniku, 3. juliju, vsem zaposlenim v RTH in v odvisnih družbah ter upokojujencem čestitam. Ob našem vsakoletnem stanovskem srečanju pa vsem želim prijetno praznovanje in druženje.

Bojan Klenovšek

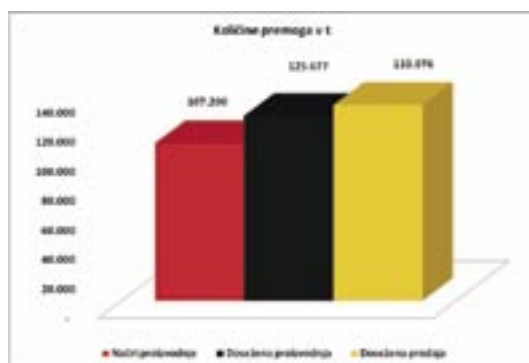
Poudarki poslovanja RTH v prvih treh mesecih letošnjega leta

V dokončnem poslovnem načrtu RTH za leto 2009 je zapisano:

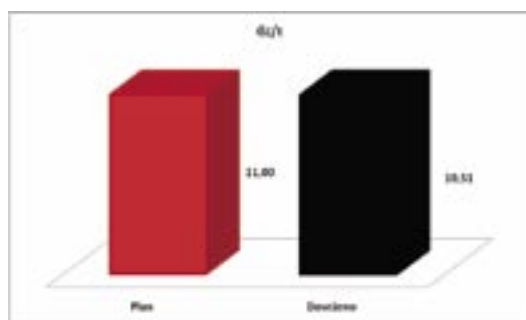
- Plan proizvodnje premoga 450.000 ton.
- Plan prodaje premoga 450.000 ton.
- Obseg zunanjih sztoritev okrog 1 mio. €.
- Obseg zapiralnih del, sanacije površin in kadrovsko-socialnega programa, ki jih pokriva proračun RS, 20,3 mio. €.
- Ob koncu leta bo v RTH zaposlenih še 490 delavcev.
- Izid poslovanja na področju proizvodnje je pozitiven.
- Izid poslovanja na področju zapiranja je negativen, in to v višini zneska nepokritih stroškov amortizacije.

Doseženi rezultati v obdobju januar–marec 2009

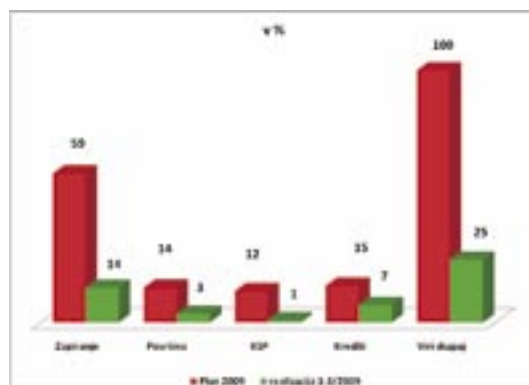
PROIZVODNJA IN PRODAJA PREMOGA

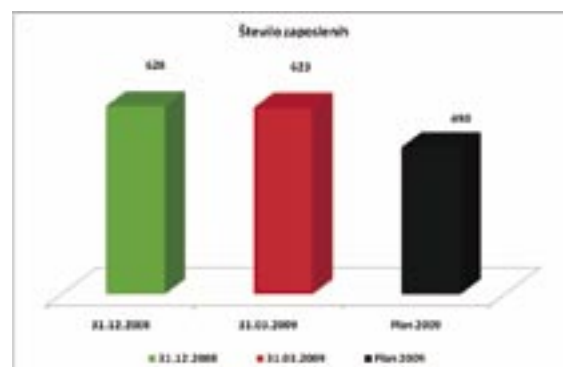
KURILNOST

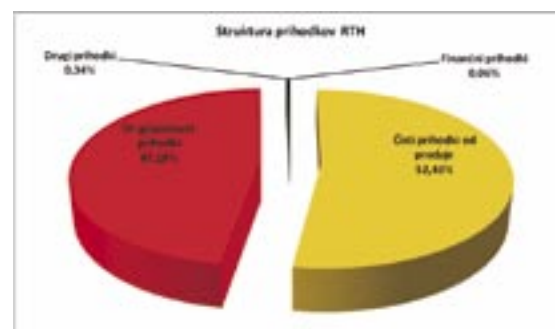
REALIZACIJE ZAPIRALNIH DEJAVNOSTI GLEDE NA LETNI PLAN

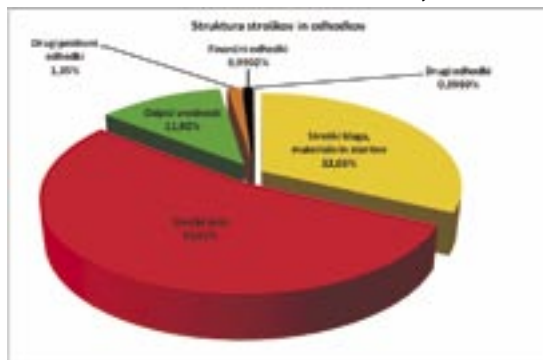
ŠTEVILO ZAPOSLENIH

OBSEG PRIHODKOV RTH 9,4 MIO. € (brez spremembe vrednosti zalog)

OBSEG ODHODKOV RTH 9,8 MIO. €

ELEKTROMEHANIKA d.o.o

TRBOVLJE, Nasipi 45

Tel./fax. +386 (03) 56 30 588

e-mail: elektromehanikadoo @ siol.net

Dejavnost:

- previjanje in servisiranje elektro motorjev, transformatorjev za rudarstvo, industrijo, obrt
- popravilo in vzdrževanje električnih strojev, aparatov, naprav
- izvedba elektro instalacij splošnih in v eksplozijsko ogroženih prostorih

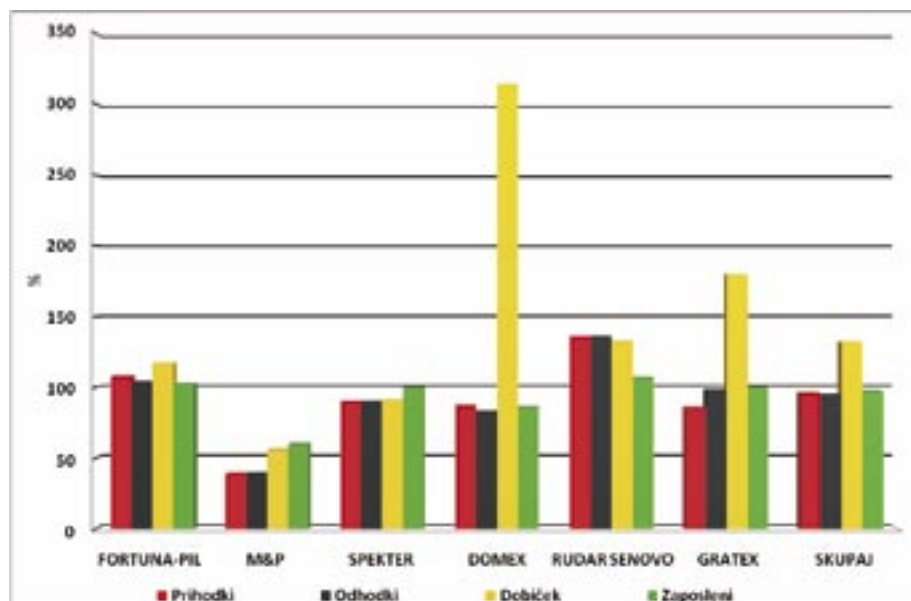
Poslovanje hčerinskih družb v prvih treh mesecih letošnjega leta

V letošnjem letu v okviru skupine RTH deluje še šest hčerinskih družb, ki zaposlujejo 152 delavcev.

V prvih treh mesecih sta najboljše rezultate v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta dosegli podjetji Fortuna - Pil in Rudar Senovo. Poslovanje Gratexa in M&P-ja je sezonskega značaja. Poleg tega je M&P v lanskem letu odprodal del nepotrebnega premoženja.

Vsa podjetja skupaj v letošnjem letu predvidevajo, da bodo skupaj ustvarila za okrog 10 mio. € prihodkov. Njihova realizacija v prvih treh mesecih je 24 %. Glede na sprejeto strategijo odprodaje starejših stanovanj ocenjujemo, da bo rezultat poslovanja stanovanjskih podjetij ob koncu letošnjega leta zelo dober.

GIBANJE NEKATERIH KAZALNIKOV POSLOVANJA V PRIMERJAVI S PRIMERLJIVIM OBDOBJEM PRETEKLEGA LETA

Proizvodnja premoga – cilji in možnosti

V letošnjem letu v RTH nadaljujemo s proizvodnjo premoga v območju jame Trbovlje.

Letos so cilji na področju proizvodnje premoga precej visoki, vendar smo prepričani, da jih bomo lahko uresničili, čeprav so še nekoliko višji, kot so bili v lanskem, za podjetje sicer slabem letu.

Tako v letošnjem letu načrtujemo izkop premoga v višini 510.000 ton, od tega 450.000 ton za prednostno dispečiranje za našega edinega odjemalca Termoelektrarno Trbovlje po ceni 3,26 €/GJ ter 60.000 ton za dopolnitev lastne zaloge.

Načrtovane količine premoga bomo dosegli predvidoma iz štirih odkopov, treh v območju jame Trbovlje in enega v območju jame Ojstro, in sicer:

- odkop 3, k. 300 v III. polju jame Trbovlje, s proizvodnjo okrog 23.000 ton,

- odkop 4, k. 280 v III. polju jame Trbovlje, s proizvodnjo okrog 277.000 ton,

- odkop 5, k. 270 v III. polju jame Trbovlje, s proizvodnjo okrog 80.000 ton,

- odkop 1, k. 30 v Lopata in Zahodnem polju v jami Ojstro, s proizvodnjo okrog 110.000 ton,

- približno 20.000 ton premoga pa bomo proizvedli pri pripravi smernih odkopnih prog, predvsem z etaže k. 30 v jami Ojstro.

Predvideni planogram za odkopavanje v letošnjem letu je tako naslednji:

	jan.	feb.	mar.	april	maj	junij	julij	avg.	sep.	okt.	nov.	dec.
Odkop 3, Trbovlje												
Odkop 4, Trbovlje												
Priprave 5, Trbovlje												
Odkop 5, Trbovlje												
Priprave, Ojstro												
Odkop 1, Ojstro												

Proizvodnja premoga se tako letos po dveh letih ponovno seli v jamo Ojstro, kjer je v območju Javor, Lopata in Zahodnega polja še okrog 1.500.000 ton lahko dostopnega premoga visoke kurilne vrednosti (okrog 12 GJ/t), kar nam zagotavlja izpolnjevanje letošnjih proizvodnih ciljev in omogoča podaljšanje proizvodnje tudi v naslednji letih.

V ta namen v jami Ojstro na k. 30 v tem času že poteka priprava dveh etažnih prog, in sicer ene s strojem KSP 22 B in druge s strojem F6A, tako da bo omogočena pravočasna priprava odkopa, na katerem se bo proizvodnja začela v začetku novembra. Na odkopu se pričakujejo zelo dobri rezultati, saj bo njegova širina v prvem mesecu okrog 55 m, kasneje pa ga bomo razširili

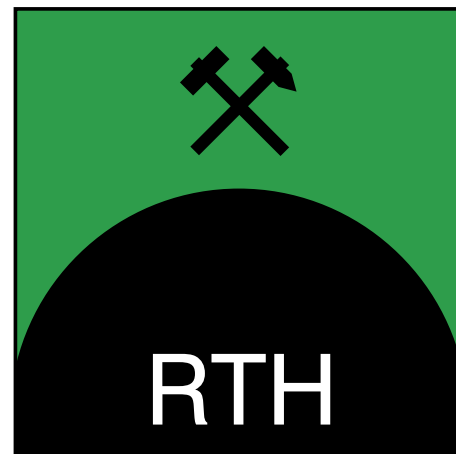
na 75 m in bo z višine etaže 15 m dosegel dnevno proizvodnjo 2500 do 3000 ton/dan in v zadnjih dveh mesecih leta zagotovil proizvodnjo v višini prek 110.000 ton premoga povprečne kalorične vrednosti okrog 12 GJ/t.

Sicer pa proizvodnja premoga v prvi polovici letošnjega leta poteka po planu. V januarju je prenehal obratovati odkop 3 na k. 300 v III. polju jame Trbovlje. Tako je proizvodnja v januarju znašala 23.107 ton premoga s povprečno kurilno vrednostjo 12,13 GJ/t.

V februarju je začel obratovati odkop 4 na k. 280 v III. polju jame Trbovlje. Oprema na tem odkopu je naslednja:

- ščitno samohodno hidravlično podporje proizvajalca DBT,
- odkopni transporter STT,
- odkopni stroj Eickhoff ESA 150 L,
- verižni transporterji LOT-3 s pretočnim drobilcem,
- gumi transporterji GT-800.

Na začetku obratovanja je bil odkop širok 54 m, zaradi zoževanja sloja pa se je postopoma zožal na trenutnih 43 m, kot bo predvidoma ostalo

do konca obratovanja odkopa 4. Odkop je trenutno v dobrem stanju in bo obratoval predvidoma do sredine avgusta.

Kot trenutno kaže, bomo v prvi polovici leta v RTH nakopali okrog 235.000 ton premoga s povprečno kurilno vrednostjo okrog 10,40 GJ/

t, kar predstavlja več kot polovico letnih pogodbenih obveznosti do Termoelektrarne Trbovlje.

KAKOVOST PREMOGA ZA TET v letu 2009

zap. št.	mesec	tonaža	vlaga	pepel	gorljivost	kurilnost	žveplo	toplota	pog. kurilnost
dekada		t	%	%	%	MJ/kg	%	GJ	MJ/kg
1	jan.	7626	21,46	29,33	49,21	12,19	1,94	92945,50	11,00
2		9731	21,85	27,61	50,54	12,75	2,10	124054,56	11,00
3		5746	20,57	34,52	44,91	11,00	2,04	63205,48	11,00
4	feb.	11491	19,18	39,32	41,50	9,99	2,25	114818,53	11,00
5		19915	19,98	35,36	44,66	10,97	2,33	218379,66	11,00
6		18719	20,15	35,56	44,29	10,89	2,60	203758,76	11,00
7	mar.	18017	19,91	39,06	41,03	9,85	2,42	177428,22	11,00
8		16341	19,53	41,09	39,38	9,26	2,21	151288,71	11,00
9		18091	20,80	39,91	39,29	9,69	1,96	175315,65	11,00
10	apr.	18584	19,99	40,38	39,63	9,41	2,01	174805,21	11,00
11		9198	21,78	33,74	44,48	10,94	2,53	100656,65	11,00
12		11180	21,58	31,23	47,19	11,60	1,93	129738,77	11,00
13	maj	6655	21,06	36,50	42,44	10,21	2,15	67919,71	11,00
14		14375	20,49	38,07	41,44	9,77	2,28	140457,95	11,00
15		11502	20,32	39,03	40,65	9,67	2,05	111201,59	11,00
skupaj		197171	0,00	0,00	100,00	10,38	0,00	2045974,95	11,00

Po prvi polovici leta in ugodnih predvidevanjih za drugo polovico leta si tako v RTH obetamo uspešno leto.

Borut Flisek

Potek del na področju zapiranja

V letu 2009 izvajamo zapiralna dela, usklajena z letnim programom zapiranih del. Dinamiko del smo prilagodili tudi letnemu remontu TET, ki je bil v letošnjem letu izveden v mesecu maju. Tu mislimo predvsem na zapiralna dela, vezana na hidravlični zasip objektov.

Tako v jami Trbovlje nadaljujemo z zapiralnimi deli v Zg. VII. polju, kjer smo v preteklem letu likvidirali ventilatorsko postajo Retje, zdaj pa zaključujemo likvidacijo povezovalnih objektov. Ostalo nam je še približno 100 m vpadnika R4 in dela v tem delu jame bodo končana. Potem nam ostane še

del vpadnika R2 do povezave s Savskim obzorjem jame Trbovlje, nato pa se hidravlični zasip prestavi v jamo Ojstro, kjer smo že končali pripravljala dela za likvidacijo objektov med k. 206 in k. 130.

Pri normalni dobavi elektrofilskega pepela predvidevamo, da bi navedena dela v Zg. VII. polju končali do konca avgusta.

Poleg tega v jami Trbovlje izvajamo zapiralna dela tudi v Polaj polju, kjer poteka likvidacija objektov s pnevmatskim zasipom. Trenutno se zasipavajo povezovalni objekti s k. 230 na k. 260 v Polaj polju.

V mesecu maju 2008 smo začeli s pripravljalnimi deli za likvidacijo Terezija rova. Po pripravi platoja, zavarovanju delovišča in namestitvi dela postrojenja za pnevmatski zasip smo zavrtali vrtino v portalno pregrado, z namenom ugotovitve prisotnosti vode in ugotovitve plinskega stanja za pregrado. Ugotovili smo, da vode in plinov za pregrado ni bilo, zato smo pregrado porušili, vendar je bila neposredno za njo še ena pregrada. Tudi te smo se lotili na enak način kot prve, vendar smo že pri vrtanju v pregrado neposredno pod stropom naleteli na vodo, kar smo lahko predvidevali po dotokih, ki so se že prej pojavljali

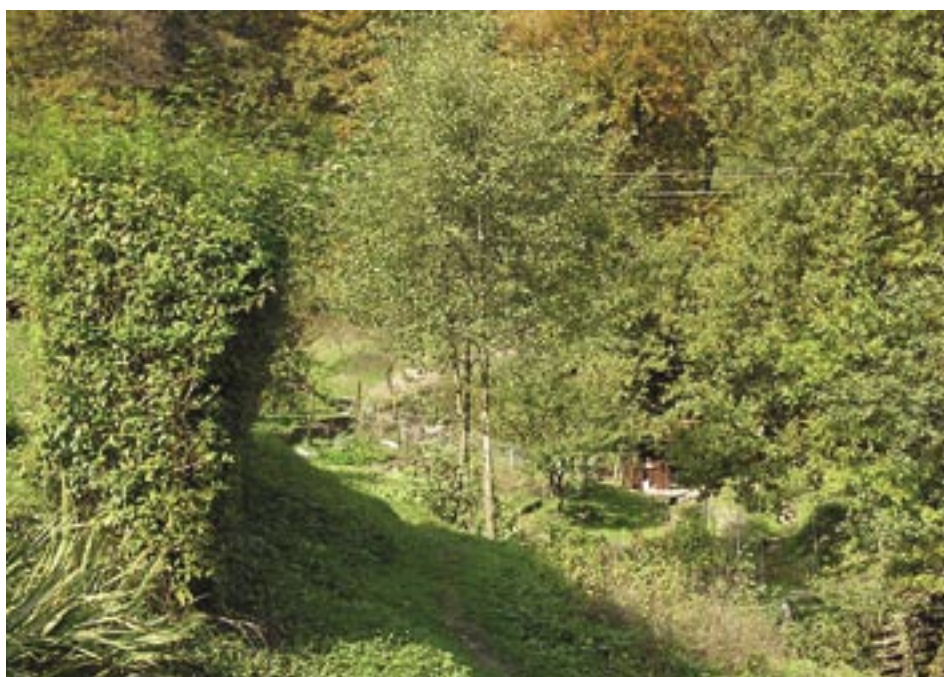

(foto: arhiv RTH)

ob bokih portala. Po več kot tednu dni se je voda za objektom odtekla do te mere, da smo lahko pregrado porušili in si objekt ogledali v dolžini okrog 200 m. Naprej zaradi vode in blata ni bilo možno priti. Sledila je ureditev zračenja, pohodnih poti in odvodnjavanja, nato pa smo po približno 250 m od vhoda naleteli na še eno pregrado, ki jo je ekipa jamskih reševalcev tudi uspešno porušila, pri čemer je bilo treba uporabiti izolacijske dihalne

aparate. Za to pregrado pa se proga v Terezija rovu deli na dva odseka, eden vodi proti Polaj polju, drugi pa proti Pasetti polju oziroma Neži. V drugem delu smo naleteli na zožen profil proge, ki smo ga pretesarili, približno 50 m naprej pa se je pojavil zrušek, ki smo ga sanirali, tako da smo lahko nadaljevali s čiščenjem proge. V zimskem času zaradi nizkih temperatur in slabega vremena del na omenjenem delovišču nismo izvajali, tako da

(foto: arhiv RTH)

smo z njimi nadaljevali zopet v maju 2009. V mesecu februarju se je iz Terezija rova pojavil povečan dotok vode, zaradi česar smo imeli nekaj dodatnih del pri urejanju odvodnjavanja in pohodnih poti. Kasneje, ko smo uredili odvodnjavanje in pohodne poti, smo ugotovili, da je okrog 70 m naprej v progi še en zrušek, za katerim se je po vsej verjetnosti akumulirala voda in ga delno prebila, zato je prišlo do povečanja dotoka, ki se je v nekaj dneh normaliziral. Da pridemo do omenjenega zruška, moramo očistiti še dobrih 10 m proge, nato ga bomo skušali prevrtati, z namenom, da ugotovimo njegovo razsežnost. Če ne bo večjih razsežnosti, ga bomo sanirali in s čiščenjem nadaljevali, sicer pa bomo progo Terezija rova pripravili za zasip. Do zdaj smo očistili 500 m proge. Glede na to, da se objekti nahajajo blizu površine, želimo priti čim dlje in čim daljši odsek proge Terezija rova pripraviti za likvidacijo.

V jami Hrastnik smo končali dela na vpadniku s površine na Zvezni obzor, in sicer smo uredili prekladalno postajo na površini in njeno okolico, opremili vpadnik, uredili remizo in vstopno-izstopno postajo na Zveznem obzorju. Skupaj s predstavniki Ministrstva za gospodarstvo smo v januarju opravili tehnični pregled objekta, v februarju 2009 pa pridobili uporabno dovoljenje za celotno postrojenje do vstopno-izstopne postaje na Zveznem obzorju.

V jami Hrastnik trenutno nadaljujemo zapiralna dela na IV. obzorju jame Hrastnik, kjer s pnevmatskim zasipom zapolnjujemo vpadnik med Zveznim in IV. obzorjem, medtem ko smo objekte med remizo na IV. obzorju in jaškom Hrastnik I ter objekte proti Sedmica jašku v celoti likvidirali.

Poleg tega se izvajajo pripravljalna dela za likvidacijo ventilatorske

TEVEL, Teve Varnost Elektronika, d.o.o.
 Borovniško naselje 7
 SI-1412 Kisovec
 Tel: +386 (0)3 56 72 050
 Fax: +386 (0)3 56 71 119
 www.tevel.si

TEVEL, Teve Varnost Elektronika, d.o.o smo podjetje z dolgoletnimi izkušnjami in znanjem pri načrtovanju in izvajanju tehnične varnosti v industriji in rudarstvu. Bogate izkušnje s področja načrtovanja in izvajanja protieksplzijske zaščite so nas vodile k skupnim ciljem: **NAŠA KVALITETA – VAŠA VARNOST.**

Upoštevanje tega nam omogoča doseganje lojalnosti, ki jo razumemo v podjetju kot vzajemen proces - zadovoljen kupec je odgovornost slehernega zaposlenega v podjetju. Kakovost proizvodov in storitev, zanesljivo delovanje izdelkov in velika prilagodljivost trgu so naše glavne konkurenčne prednosti.

V podjetju imamo vse od ustanovitve dalje lasten razvojni oddelek. Naš glavni cilj je razviti še več rudniških naprav v protieksplzijski zaščiti s področja elektronike. Zadnji večji razvojni dosežek je multifunkcijska rudarska naprava MPS-XX-NG za detekcijo različnih fizikalnih veličin, kot so: eksplozivni plini, strupeni plini, kisik, temperatura, pretok zraka, nivo tekočin, tlak in relativna vlaga. Naprava, ki je lahko prenosna ali stacionarna ima ATEX certifikat.

RUDARSKI PROGRAM:

- Prenosni detektorji fizikalnih veličin
- Lastnovarni napajalniki
- Dihalni aparati
- Samoreševalci
- Rudarske naglavne svetilke
- Industrijski telefoni
- Alarmna hupa in bliskavica
- Detektorji kovin za tekoče trakove
- Tračne tehtnice
- Kontrolniki presipa materiala
- Druge naprave za kontrolo in indikacijo v rudarstvu

postaje B-bunker s pripadajočimi objekti, potem ko si je ekipa reševalcev ogledala stanje objektov, ki jih bo treba dokončno likvidirati. Z likvidacijo omenjenih objektov bomo začeli v mesecu juniju.

Zapiralna dela smo izvajali tudi v jami Ojstro, in sicer med k. 130 in k. 206, kjer smo uredili zračenje in pohodne poti, nato smo umaknili odvečno opremo in material, izdelali pa smo tudi tri betonske čepe, tako da so objekti pripravljeni za likvidacijo s hidravličnim

zasipom. Dela bomo začeli takoj po zaključenih zapiralnih delih v Zg. VII. polju v jami Trbovlje.

Poleg tega izvajamo pripravljalna dela za likvidacijo jaška Ojstro med III. in V. obzorjem jame Ojstro.

Ob prihajajočem prazniku, dnevu rudarjev, čestitava vsem stanovskim kolegom in jim želiva uspešno in varno delo.

Franc Cvibovšek
Jože Velikonja

Program postopnega zapiranja 2010–2014

V drugi polovici leta 2008 smo začeli usklajevati usmeritve za izdelavo novega srednjeročnega programa postopnega zapiranja RTH. Te bi morale podjetje popeljati v tretje programsko obdobje in nadaljevati z načrtanim fizičnim zapiranjem jam, ekološko-prostorsko sanacijo površine in s prestrukturiranjem zaposlenih. Pri tem smo imeli nemalo težav.

Kot se spomnimo, je na proizvodnem področju v tem času potekalo intenzivno odkopavanje premoga v III. polju jame Trbovlje. Z izjemnim trudom zaposlenih in precej vloženega dela nam je uspelo zagotoviti proizvodnjo planiranih količin premoga za TET, na žalost pa nam ni uspelo nadomestiti odprodanih količin zalog premoga z deponije, kar je podjetju prineslo del slabega poslovnega rezultata za leto 2008.

Na zapiralnem delu smo se v istem času soočali s sicer neuradno napovedjo manjših prihodkov za izvajanje zapiralnih del za tekoče leto ob hkratni obveznosti za vračilo planiranega obroka glavnice kredita, ki

ga je moralo podjetje najeti zaradi izpada financiranja zapiranja rudnika s strani države.

Zdaj lahko trdimo, da se je ta napoved uresničila, tako da smo stroške zapiranja za leto 2008, težje kot sicer, zadržali na prihodkovni ravni, podplansko financiranje pa nam je spet dodatno obremenilo novo programsko obdobje.

Prav tako je bilo tudi naše podjetje sočasno vpeto v čas recesije, ki je prinesla nove razmere za poslovanje v premogovništvu in energetiki.

Kot vemo, smo jeseni dobili tudi novo vlado, ki v tem času še ni mogla sprejeti usmeritev za perspektivo energetike v Zasavju, katere ključni element je tudi RTH.

Skratka, za izdelavo programa III. faze zapiranja usmeritev praktično nismo imeli, zato smo poskusili v prvi fazi predstavnikom last-

nika in svojim nadzornikom predstaviti izhodišča za izdelavo srednjeročnega programa.

Za pripravo le-teh smo izdelali Analizo izvajanja programa postopnega zapiranja RTH za obdobje 2005–2008, ki smo jo v začetku leta 2009 dopolnili z vsebino Programa zapiranja RTH za leto 2009 kot delom Začasnega poslovnega načrta za leto 2009.

Tudi ta korak je bil le ena izmed najverjetnejših možnosti, ker Začasni poslovni načrt še ni bil potrjen, in sicer iz enostavnega razloga, ker RTH od konca leta 2008 pa do aprila letos ni imel nadzornega sveta, ki bi lahko odločal o navedenem dokumentu.

V februarju smo tako po usklajevanjih s predstavniki države izdelali dokument z naslovom Izhodišča za izdelavo srednjeročnega programa Rudnika Trbovlje - Hrastnik, d. o. o., Trbovlje – 3. faza.

V dokument smo zapisali osnovna dejstva, ki so nas spremljala skozi celotno obdobje izvajanja zapiralnih del v RTH, podali izvlečke analize izvajanja zapiralnih del vključno z oceno izvajanja zapiralnih del v letu 2009, predlagali čas, obseg in vsebino zapiranja III. faze, predstavili možne usmeritve za KSP ter predvideli potrebno financiranje zapiralnih del. Kot osnovo za rešitve smo upoštevali projekcijo izvajanja zapiranja rudnika do zaključka izvedbe oziroma do začetka monitoringa ob kar precej predpostavkah, za katere pa smo pričakovali vsaj načelne potrditve s strani lastnika. Ugotovili smo tudi to, da za nadaljevanje izvajanja programa, glede na čas recesije, pričakovanja za višanje ocenjenih proračunskih postavk za izvajanje zapiralnih del veljavnega ZPZRTH niso realna, prav tako pa nam izkušnje v procesu dezinvestiranja kažejo na nepredvidljivo dinamiko možnih namenskih prihodkov iz tega naslova. Zato smo v tem dokumentu ta dejstva upoštevali, prav tako pa smo morali upoštevati izkušnje pri izva-

janju KSP in stopnjo izvedbe prostorsko-ekološke sanacije površine znotraj pridobivalnega prostora RTH, katere izvajanje zaradi znanih razlogov od osnovnih planov najbolj odstopa – predvsem zaradi nezadostnih sredstev za izvedbo in postopkov za izvedbo teh projektov.

Tako smo zaradi navedenega lastniku ponudili možnost podaljšanja proizvodnje premoga, ki bi omogočila realno dinamiko prestrukturiranja zaposlenih v RTH, zagotovila dodaten vir prihodka za pokritje stroškov zaposlenih in skupnih stroškov delovanja podjetja, izkoristila energetski potencial našega ležišča premoga bolj, kot je bilo prvotno načrtovano, in omogočila uravnoteženo dinamiko prostorsko-ekološke sanacije površine RTH. Hkrati bi zagotovila tržno konkurenčen energent Termoelektrarni Trbovlje, ki prav tako nima odobrene rešitve za blago obliko zamenjave uporabljene tehnologije in prestrukturiranja podjetja.

Prvi odzivi lastnika na podani predlog za nas niso bili najboljši, vendar pa je dokument sprožil pogovore o naši negotovi prihodnosti. Prejeli smo odgovor, da imata država in RTH veljaven zakon, ki mora pomeniti okvir za izdelavo programa III. faze. Poleg tega smo bili seznanjeni z dejstvom, da je država dolžna potrjevati dodeljevanje državnih pomoči na ravni EU, ki tovrstnih načeloma ne dovoljuje. Prav tako RTH ob morebitnem podaljšanju proizvodnje premoga nima zagotovljenega kupca za energent, seveda pa naše ambicije omejujejo še sodobni ekološki standardi.

Dejstva in usmeritve, predvsem pa časovne omejitve, so nam narekovale takojšnjo izdelavo dokumenta, ki bi omogočil nadaljevanje izvajanja zapiralnih del tudi po letu 2010, hkrati pa vseboval tudi za lastnika sprejemljive rešitve.

V maju 2009 smo tako izdelali Srednjeročni program postopnega zapiranja Rudnika Trbovlje - Hrastnik, III. faza, 2010–2014, in ga

REKAPITULACIJA STROŠKOV III. FAZE ZAPIRANJA RTH (2010 - 2014)

v EUR

Tabela	Aktivnost / objekt	Zapiralna dela po letih					Skupaj
		2010	2011	2012	2013	2014	
T 4.7	Stroški zapiranja jam	12.549.580	9.513.053	16.996.076	13.569.977	10.775.157	63.403.843
T 5.8	Stroški prostorske in ekološke sanacije površine	6.372.000	5.414.000	3.323.000	3.293.000	3.308.000	21.710.000
	Stroški kadrovskega socialnega dela programa	1.216.400	1.935.450	1.745.250	1.675.400	1.709.600	8.282.100
	Stroški nadzora nad zapiranjem RTH	334.000	334.000	334.000	334.000	334.000	1.670.000
	SKUPAJ	20.471.980	17.196.503	22.398.326	18.872.377	16.126.757	95.065.943

REKAPITULACIJA STROŠKOV III. FAZE ZAPIRANJA RTH

posredovali v postopek verifikacije in potrditve na pristojno ministrstvo.

Program postopnega zapiranja RTH – III. faza (2010–2014) predstavlja nadaljevanje v letu 2000 izdelanega Programa postopnega zapiranja RTH – 1. faza (2000–2004) in v letu 2004 izdelanega Programa postopnega zapiranja RTH – II. faza (2005–2009).

Letošnje leto (2009) pri izvajanju zapiralnih dejavnosti predstavlja zadnje leto drugega programskega obdobja (2005–2009), ki se bo v letu 2010 nadaljevalo v tretje programsko obdobje 2010–2014.

Program za navedeno tretje programsko obdobje opredeljuje tako dejavnosti na osnovi ocene iz programa druge faze, kot tudi nerealizirane dejavnosti iz preteklih let na osnovi stalnih cen s stanjem 1. 1. 2010.

Program tretje faze postopnega zapiranja RTH v grobem opredeljuje:

1. primerjavo med planiranimi in realiziranimi deli v letih 2004–2008 in planom za leto 2009,
2. tehnični del za ovrednotenje za-

piralnih del, ki je razdeljen na:

- zapiranje jam in likvidacijo separecije premoga (dela v lastni režiji),
 - ekološko in prostorsko sanacijo površine (zunanji izvajalci del),
3. kadrovsko-socialni del programa.

Poleg navedenih poglavij ali področij predvidenih dejavnosti so v programu opredeljeni tudi viri financiranja, predračunski izkazi poslovanja in ocena stroškov zapiranja IV. faze, ki se bo izvajala po letu 2014.

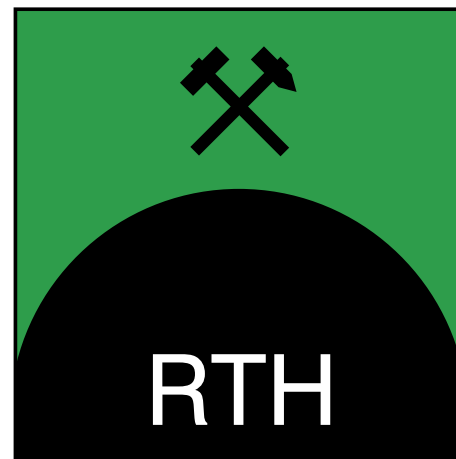
Pri izdelavi programa smo imeli precej težav pri zagotavljanju potrebnih virov financiranja, saj smo bili omejeni z oceno stroškov iz leta 2004, na osnovi katerih so v Zakonu o postopnem zapiranju opredeljena proračunska sredstva. Zaradi negotovosti zagotavljanja drugih virov so programske dejavnosti opredeljene samo v obsegu, ki ga je možno financirati iz proračunskih sredstev. Drugi viri bodo upoštevani v letnih operativnih programih in bodo namenjeni pospešenim dejavnostim in zagotavljanju možnih podražitev.

Zaradi navedenih težav je bilo

možno program izdelati samo na osnovi predvidene prezaposlitve dela delavcev in dinamičnega zamika dela dejavnosti v obdobje po letu 2014.

Upamo, da bo izdelani dokument s strani lastnika tudi pravočasno revidiran in potrjen, RTH pa bo dobil osnovo za nadaljevanje realizacije načrtanega cilja.

Jože Velikonja
Gorazd Starman

Storitve za zunanje naročnike

Oddelek za prodajo storitev je v prvi polovici leta 2009 izvedel naslednja dela:

- Tehnično vodenje, opravljanje strokovnih nalog s področja SVD pri zapiranju rudnika Kanižarica.
- V konzorciju RTH - DVG - Rudis se je končala montaža nove izvažalne naprave v jašku Borba – Idrija.

- Izdelanih je bilo šest vodomernih postaj. Štiri vodomerne postaje so v območju Panonskega bazena (Rakičan, Odranci, Veščica, Krapje). Dve vodomerni postaji se nahajata na vzhodnem delu Dravskega polja (Gerečja vas in Dornava).
- Čiščenje jamskih objektov v Barbara rovu in sanacije zruškov v omenjenem rovu.

- Vrtanje različnih raziskovalnih vrtin (sondažne vrtine) z izvajanjem standardnih penetracijskih testov.

Od del, ki so omenjena zgoraj, so vam najbolj znana dela, ki jih je oddelek za prodajo storitev izvajal v Barbara rovu. O teh delih naj omenimo le to, da smo strokovnjakom z Inštituta za sodno medicino

omogočili dostop v slepi jašek št. 1 (slika 1) in da je treba za potrebe kriminalistične preiskave izvesti še sanacijo zruška pred slepim jaškom

št. 2.

Konec meseca marca smo končali montažo nove izvažalne naprave v jašku Borba. Celoten projekt

Zavarovanje zruška iz priključne proge v slepi jašek št. 1. (foto: arhiv RTH)

je trajal dve leti in pol, dela so se začela oktobra 2006 in končala marca 2009. Električno dvigalo, nameščeno v jašku Borba, je »najgloblje« (največja višina dviga) in najhitrejšo osebno dvigalo v Sloveniji. Kot izvažalna naprava z vgrajenimi določenimi sodobnejšimi varnostnimi napravami bo kot

prva vgrajena v rudnik. Naprava kot celota predstavlja zanimivega križanca strokovnih znanj iz rudarstva in gradnje dvigal in je kot taka unikat v Sloveniji, če ne celo širše v svetu. Izvozna naprava lahko predstavlja vzorčni primer, kakšne bi lahko bile izvozne naprave v rudarstvu v prihodnosti v Sloveniji in

Pogled na dno kletke z ravni mejnika. (foto: arhiv RTH)

tudi širše, oziroma lahko služi kot izobraževalni objekt.

V začetku leta 2009 smo začeli izdelovati šest vodomernih postaj na področju murske ravnice in Dravskega polja. Na vsaki od vodomernih postaj sta dva piezometra. Z omenjenima piezometroma bo omogočeno spremljanje hidrodinamičnih in fizikalno-kemijskih parametrov podzemnih voda v aluvialnem vodonosniku. En piezometer se bo uporabljal za zvezne meritve ravni podtalnice, iz drugega piezometra se bodo pridobivali vzorci podtalnice za občasne fizikalno-kemijske analize. Pri tem je treba povedati, da na tem območju poteka intenzivno kmetijstvo, kar pomeni, da se pričakujejo povečane vsebnosti kemijskih snovi, ki se uporabljajo za zatiranje plevela in škodljivcev (herbicidi, pesticidi, fungicidi ...). Investitor se je odločil, da bo električno napajanje treh vodomernih postaj izvedel s sončno energijo. Dela na izdelavi vodomernih postaj so potekala po naslednjem postopku:

- Začelo se je z vrtanjem raziskovalnega piezometra z jedrovanjem za ugotovitev notranje sestave vodonosnika po vertikali. Na osnovi geološke sestave vodonosnika se je določila globina piezometra in sistem cevitve piezometra (število filtrskih in polnih cevi). Jedrovanje se je izvajalo z dvostenskim jedrnikom premera 143 mm na suho z izvajanjem sprotne cevitve z obložnimi cevmi.
- Sledili sta povrtavanje raziskovalnega piezometra in izdelava novega piezometra. Vrtini sta se vrtali s sistemom Odex (vrtanje vrtine z istočasno cevitvijo), kot izplačani medij se je uporabljal komprimiran zrak. Po izdelavi vrtine se je vanjo vgradila inoks cev premera 127 mm.
- Nato so sledili aktiviranje in

čiščenje piezometrov s sektor-skim air-liftom, izvedba črpalnih preizkusov in hidrogeološki tes-

ti.

- Sledila so gradbena dela na ure-ditvi vodomerne postaje (vgrad-

nja betonskih jaškov premera 1200 mm, vgradnja ponikoval-nika premera 1000 mm, izvedba komunikacijskih povezav, na-sutje platoja vodomerne postaje z gramozom 4–16 mm, izdelava robnikov in postavljanje pletene žične ograje, izdelava armirano-betonskih podstavkov za inoks omarico in inoks drog).

- Končalo se je z izvedbo elektro priklopa vodomerne postaje.

Mitja Pavlič

Vodomerne postaja na lokaciji Odranci (foto: arhiv RTH)

EC 1404-CPD-892

GD PODJETJE ZA GRADBENO DEJAVNOST d.o.o.

Dolska cesta 9, SI-1430 Hrastnik

Tel.: 03 56 54 220 * Fax: 03 56 43 315 * E-mail: tajnistvo@gd-hrastnik.si

Izvajanje ekološko-prostorske sanacije na območju vzhodno od potoka Bela

V Rudniku Trbovlje - Hrastnik poteka zadnje leto II. faze izvajanja zapiralnih del. V času izvajanja le-teh je kar nekaj dejavnikov vplivalo na to, da del nismo mogli izvajati v skladu s programom: pomanjkanje finančnih sredstev, dolgotrajni postopki pridobivanja nekaterih soglasij za prostorsko in ekološko sanacijo površine, velike spremembe na področju zakonodaje, občine izdelujejo nove prostorske načrte ... Poleg tega je bil spremenjen tudi koncept sanacije površine, in sicer smo začeli s pospešeno sanacijo od vzhoda proti zahodu, kar je delno pogojeno tudi z vrnitvijo proizvodnje v jamo Ojstro v letošnjem letu.

Posledično je to zahtevalo časovne premike izvajanja del. Tako smo nekatera začeli izvajati predčasno glede na veljavni program zapiranja, druga pa na časovni lestvici pomikamo v naslednjo – III. fazo izvajanja zapiralnih del.

V obdobju od leta 2000 do danes smo opravili kar nekaj del na področju ekološke in še posebej prostorske sanacije. V nadaljevanju se bom omejila na območje med skrajno vzhodno mejo pridobivalnega prostora in potokom Bela. Vplivi preteklega odkopavanja v jami Krišandol (vzhodni del hriba Krišandol) in Novi Dol (zahodna stran hriba) so na tem delu zmanjšani v tolikšni meri, da je možna izvedba dokončne ekološke in prostorske sanacije. Njen namen pa je tudi, da bi po dokončanju vseh predvidenih del lahko čim prej zaprosili za izbris iz katastra pridobivalnih prostorov. Posledično se bo na RTH zmanjšala površina, ki

jo moramo vzdrževati, sočasno pa bo izbris iz katastra občini odprl dodatne možnosti pri nadaljnjem načrtovanju izrabe prostora. Predvidevamo, da smo izvajali, izvajamo in še bomo izvajali večje ali manjše posege na skupno okrog 15 ha površine (brez upoštevanja potoka Bela in ceste Dol–Novi Dol).

Glede na to, da je potok Bela edini odvodnik za celotno območje med Krišandolom in Novim Dolom, ki služi tudi za odvodnjavanje celotnega območja med njim in Kotnim poljem, smo najprej izvedli njegovo celovito rekonstrukcijo. Sočasno smo izvedli tudi rekonstrukcijo infrastrukture, ki jo je RTH vsa ta leta izkoriščal za svoje namene (cesta Dol–Novi Dol s pripadajočimi komunalnimi vodi).

Nad jamo Krišandol smo že likvidirali vhoda v Morave in Krišandolski rov in uredili njuno okolico. Predvideno je, da bomo čim prej začeli z urejanjem pod njima ležeče struge Krišandolskega potoka z vsemi pritoki in stabilizacijo labilnih območij. Z zasipavanjem bomo likvidirali tudi stari zasipni jašek, porušili objekte v njegovi neposredni okolici (armiranobetonska stara drobilnica ...), nato pa celotno območje pogozdili, ker zakonodaja od nas zahteva, da ga uredimo v skladu z obstoječo namembnostjo. Nad jamo Krišandol bomo izvedli tudi sanacijo zaradi podzemnega odkopavanja nastalih deformacij (razpoke, razpokline, depresije, usadi, odlomni robovi ...). Potrebni bodo večji ali manjši posegi na območju okrog 1,2 ha, ker pa je območje, poleg tega da je strmo, tudi težko

dostopno, bo treba izdelati ustrezne lokalne dostope.

Na zahodni strani hriba Krišandol, ki ga opredeljujemo kot območje nad jamo Dol, smo že odstranili nasip jamske železnice z vsemi pripadajočimi objekti (nadvoz, tunel). Sočasno smo rekonstruirali pritok potoka Bela mimo Hribarnika ter uredili odvodnjavanje površinskih in talnih vod z vsemi potrebnimi elementi (prepusti, kanali, drenaža ...), izvedli stabilizacijo dela brežine s kamnito zložbo. Na območju posega je bil rekonstruiran tudi celoten sistem talnih vodov, zaradi racionalnosti smo položili fekalno kanalizacijo in izdelali nadomestni cestni odsek. V zaključni fazi je tudi izdelava projektne dokumentacije za ureditev t. i. hudournika Jesih, ki ga bomo v tej fazi uredili v dolžini okrog 280 m in ga priključili na že rekonstruirani del pritoka potoka Bela. Sočasno bomo izdelali tudi most za povezavo obeh strani, ki je v preteklosti že obstajal, vendar je bil v enem izmed večjih neurij poškodovan do te mere, da ga je bilo treba odstraniti. Predvideno je, da bomo kasneje uredili še posamezne pritoke hudournika, tako da bo ta del površine nad Novim Dolom v celoti priključen na potok Bela, ki predstavlja glavni in zbirni odvodnik.

Nad jamo Dol smo delno izvedli ureditev odvodnjavanja območja od izvira pri Jesihu (pod vrhom hriba) do t. i. vhoda Pustov rov. Za potrebe zagotavljanja ustreznega dostopa za mehanizacijo smo izdelali dve dostopni cesti in večino glavnega odvodnjevalnega kanala.

V času izvajanja del na sistemu se je namreč na enem odseku pojavil lokalni plaz, ki ga bomo sanirali z izdelavo kamnite zložbe. Ta bo teren stabilizirala do te mere, da bomo lahko povezali oba že izdelana dela odvodnjevalnega sistema.

Nato je treba izdelati še povezavo med Pustovim rovom in pritokom potoka Bela pri Hribarniku. Ker je ta ključna za vzdrževanje stabilnosti spodnjega dela plazu Hribarnik in za zavarovanje spodaj ležečih objektov, jo nameravamo izvesti v čim krajšem času. Sočasno predvidevamo tudi ureditev površinskega in talnega odvodnjevanja z drenažami, kar bo dodatno stabiliziralo obravnavano območje, ki je že vse-skozi v premikanju. V sklopu urejanja površine je predvidena tudi dokončna ureditev Pustovega rova z okolico – zadnjega od bivših štirih vhodov v jamo Dol na območju, ki leži vzhodno od potoka Bela.

Rudarjenje je povzročilo prekinitev v preteklosti obstoječih cestnih povezav, obstoječih vodnih poti, zaradi znižanja ravni podtalnice so izginili izviri, naša prisotnost pa je tudi na nekaterih vitalnih delih površine preprečevala izgradnjo potrebne infrastrukture. Zaradi tega rudnik rekonstruira tudi prekinjene in poškodovane sisteme, vzpostavlja nekoč že obstoječe in nove tam, kjer so potrebni tudi za kakovostno izvajanje zapiranja. S tem namenom bomo najkasneje v naslednjih dveh letih rekonstruirali lokalno cesto Krištandolska cesta–Krištandol–Marno s pripadajočimi komunalnimi vodi in dokončno uredili meteorno kanalizacijo. Prek te bomo na potok Bela navezali tudi vodo z večjega dela rudniške površine nad jamo Krištandol.

Namen RTH je vsekakor čim

prejšnje končanje vseh del na tem delu rudniške površine, kar bo omogočilo, da bomo lahko dodatne napore vložili v nadaljnjo pospešeno sistematično sanacijo na drugih delih površine. Žal pa je dinamika izvajanja predvidenih del odvisna od razpoložljivih sredstev.

Dr. Milena Čerenak Satler

Medtem ko smo posledice rudarjenja na območju Novega Dola in Krištandola v večji meri že sanirali, pa tega ne moremo trditi za ostale površine pridobivalnega prostora Rudnika Trbovlje - Hrastnik. Že nekaj časa imamo v letnih programih zapiranja namen izvesti sanacijo spodnjega dela plazu Blate in nadaljevati sanacijo površine nad Kotnim poljem, ki pa nam ju zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni uspelo realizirati. Zato na teh območjih površino le vzdržujemo oz. urejamo z namenom, da se

prepreči nastanek dodatne škode na tem območju.

Na območju Hrastnika smo konec leta 2008 začeli, v letošnjem letu pa nadaljevali in tudi končali sanacijo studenskega potoka. Sanacijo potoka, ki izvira pod vznožjem Žrebljevega hriba, smo izvedli na odseku med usedalnikom nad cesto Trbovlje–Hrastnik do vtoka v prekritje v Hrastniku. Na območju nad lokalno cesto smo brežino struge obložili z lomljenci in izvedli vertikalno stabilizacijo s talnimi pragovi. Na območju križanja s cesto Trbovlje–Hrastnik smo izvedli zamenjavo dveh poddimenzioniranih cevni prepustov s pravokotnim prepustom dimenzij B/H = 2,2 m. Pod lokalno cesto smo zaradi večjega padca terena in erozijske struge izvedli dvig nivelete s stopnjami iz lomljenca v betonu višine do 2 m. Strugo potoka smo obložili z grobo kamnito zložbo. Poleg ureditve struge smo izvedli tudi stabilizacijo bočnih usadov, uredili pa smo tudi pritoke in izvire, ki se v potok stekajo predvsem

Izgradnja povezave med parkiriščem in cesto Nasipi nad rudnikom Trbovlje prej (foto: Aleš Hočevar)

Izgradnja povezave med parkiriščem in cesto Nasipi nad rudnikom Trbovlje potem (foto: Aleš Hočevar)

z levega boka.

V letu 2008 smo nadaljevali tudi z deli na sanaciji razpok v pobočju Žrebljevega hriba. Dela smo izvajali po odmiku 6 od RP št. 2600/24, ki je poleg že omenjene sanacije razpok in rekultivacije saniranega območja zajemal tudi sanacijo območja nad jamo Ojstro, kjer naj bi izvedli sanacijo platoja v smislu izravnave terena ter ureditve odvodnjavanja, vključno z izvedbo cevne prepusta za odvod meteornih vod proti Ani. Zaradi ponovne prestavitve odkopavanja premoga v jamo Ojstro ta sanacija ni bila izvedena. Na tem območju namreč pričakujemo dodatne posredke, zato ta sanacija ne bi bila smotna.

Sredi leta 2008 smo končali tudi odvodnjavanje zalednih in površinskih vod opuščenega PK Neža.

Konec avgusta 2008 je bila izvedena sanacija usada na cesti Frančiška rov–Gvido. Sanacija je

zajemala izvedbo globoke drenaže – globina okrog 4,5 m v dolžini okrog 100 m – ter navezavo le-te v kanalski sistem ceste Frančiška rov–Gvido.

V letošnjem letu smo izvedli tudi dokončno sanacijo platoja na območju Savskega polja. Sanacija je zajemala predvsem izravnavo terena, ureditev brežin, položitev kanalet ter navezavo le-teh na obstoječi odvodnjevalni sistem. Teren je pripravljen tako, da se na njem lahko začnejo izvajati razne nove dejavnosti.

Na brežini nad saniranim platojem na območju Sava polja smo v mesecu maju pripravili približno 1,5 ha veliko površino tako, da je bila na njej možna zasaditev z energetsko rastlino – hitrorastočo vrbo. Zaradi zagotavljanja možnosti strojne obdelave je bilo treba teren najprej očistiti (odstraniti grmovje in drevje ter večje kamenje do globine okrog 30 cm), nato pa ga izravnati z buldožerjem. Sledilo je frezanje celotne površine s frezo,

in sicer prav tako do globine okrog 30 cm. Saditev vrb je potekala s traktorsko gnanim strojem za sajenje lesnatih potaknjencev. Enoletne poganjke izbranih klonov je bilo treba ročno vstavljati v stroj, ki jih je rezal na primerno dolžino (okrog 20 cm) ter vstavljati v zemljo. Sajenje energetske rastline na delu površine RTH je bilo izvedeno v testne namene. Na podlagi pridobljene mase energetske rastline po žetvi bomo ugotovili, ali je takšen način rekultivacije saniranih površin racionalen. V primeru, da je, bomo morda nadaljevali z dejavnostmi v zvezi z gojitvijo energetske rastline tudi na drugih območjih površine RTH.

Posledice eksploatacije premoga v jami Trbovlje – območje III. polja – so precej zaznamovale površino bivšega Limberka. Teren je povsem spremenil svojo podobo. Zaposleni se trudimo, da bi površina nad Ribnikom čim prej dobila sprejemljivo podobo, zato smo že začeli z začasno sanacijo deformiranega terena, ki zajema predvsem izdelavo etaž, brežin in ureditev odvodnjavanja. Predvsem zadnje je zelo pomembno, saj nam narava zadnje čase rada postreže z neurji. Glede na to, da je površina nad območjem III. polja povsem gola, predvsem pa zelo velika, je ob takih neurjih vode, ki dere po površini in s sabo nosi vse mogoče, ogromno.

Izdelava oziroma rekonstrukcija cest in ostale infrastrukture

V mesecu aprilu 2009 je izvajalec končal dela po pogodbi na cesti Opekarna–Nasipi. Cesta, ki je zaenkrat še zaprta, saj tehnični pregled še ni bil izveden, poteka od Nasipov pa vse do podjetja Kalmer, kjer se priključi na obstoječo cesto Opekarna–obrat Trbovlje. Naslednje leto načrtujemo še izvedbo odseka ceste od Kalmerja do Opekarne. Z izvedbo tega odseka bodo

izvedena vsa dela, ki so zajeta v PGD št. 571/05 z nazivom: Ureditvev odvodnjavanja in sanacija plazovitega območja na Nasipih s povezovalno cesto Opekarna–Nasipi.

Končana je bila tudi rekonstrukcija Partizanske ceste na Dolu od km

0,670 do km 1,160. V mesecu maju je bil izveden tehnični pregled, po odpravi vseh pomankljivosti, ugotovljenih na pregledu, bo upravna enota izdala uporabno dovoljenje.

V letošnjem letu smo začeli tudi z izvedbo ureditve odvodnjavanja AMD–IPOZ–potok Trboveljščica.

Ureditvev ceste Terezija rov - Ribnik gvido prej (foto: Aleš Hočevnar)

Ureditvev ceste Terezija rov - Ribnik gvido potem (foto: Aleš Hočevnar)

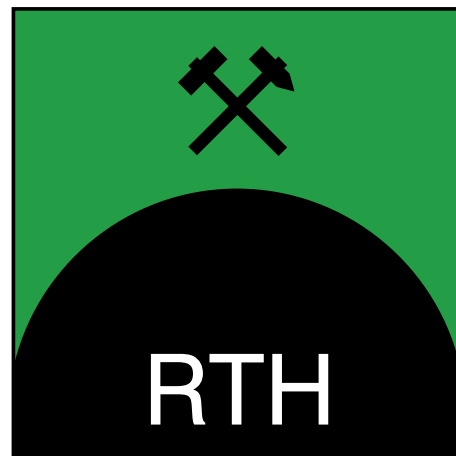
V drugi polovici leta 2008 smo začeli z ureditvijo ceste in komunalnih vodov Terezija rov–Ribnik–Gvido in izgradnjo povezave med parkiriščem in cesto Nasipi za Rudnikom Trbovlje. Medtem ko je izvedba le-te že pri koncu, pa bodo dela na projektu Terezija rov–Ribnik–Gvido in ureditev odvodnjavanja AMD–IPOZ–potok Trboveljščica, izvedba katerega se je začela marca 2009, potekala še do sredine julija. Zaradi pomanjkanja sredstev se bodo dela na obeh projektih nadaljevala predvidoma v naslednjem letu.

V letošnjem letu bomo začeli tudi z rekonstrukcijo spodnjega kanaliziranega dela struge hudournika iz območja Ojstrega (desni krak mimo banke). Razpis za izvedbo navedenih del je že objavljen na Portalu javnih naročil.

Rušenja objektov na površini:

V lanskem letu smo na območju Separacije Trbovlje porušili objekte bunkerjev A in B, v letošnjem letu pa naj bi porušili še staro separacijo in transformatorsko postajo na območju Novega Dola.

Barbara Pavčnik

CPM BH

PODRUŽNICA TRBOVLJE
TAG REVOLUCIJE 2c. 1420 TRBOVLJE

Telefon: 03 56 26 344
Fax: 03 56 26 335
Email: enver.siljic@cpm.si

DEJAVNOST	REFERENCE
▪ PREDOROGRADNJA	▪ PREDOR V ZIDEH - 290m
▪ RUDARSTVO	▪ LEVA CEV PREDORA LOČICA – 750m
▪ GRADBENIŠTVO	▪ PREDOR TROJANE (vzhod) – 2 x 700 m
	▪ PREDOR DEKANI (desna cev) – 1100 m
	▪ PREDOR PODMILJ 2 x 650 m
	▪ PR. KLAŠNICE IN LAKTAŠI (BIH)- 1700 m
	▪ PREDOR VODOLE (desna cev) - 220 m
	▪ DELO V RUDARSTVU IN GRADB. V ZRN
	▪ IZDELAVA JAMSKIH PROG (RTH)

PROJEKTI V IZVAJANJU:

- izgradnja predora Čemerno, dolžina 2200 m, Gacko , BIH
- izgradnja predora Surdup, dolžina 250m, Gacko, BIH
- izgradnja predora Stambulčić, dolžina 914, Sarejevo – Pale, BIH
- izgradnja predora Stupčanica, dolžina 80 m, Olovo, BIH
- izgradnja predora Vodole – zaključna dela, Maribor, Slovenija
- sanacija predorov Pletovarje in Golo rebro, Slovenske Konjice, Slovenija
- izvajanje rudarskih del v jami Ojstro, RTH, d.o.o. Trbovlje, Slovenija

SREČNO !

Klub ljubiteljev tehnike Trbovlje in jamska stojka Valent

Kdo smo?

Znak kluba

Aktivni člani KLTT

Januarja 2008 smo ustanovili društvo ljubiteljev tehnike Trbovlje. Naše delo obsega tri področja:

- ohranjanje tehniške dediščine,
- medgeneracijsko povezovanje,
- spoznavanje tehniških dejavnosti v domačem okolju.

Zasavski muzej nas je ljubeznivo vzel »na kvartir in pod marelo«. Vsako sredo se ožja skupina ljudi dobiva na sestankih v muzeju. Druži nas predanost svojim koreninam, ponos na industrijsko preteklost, predvsem pa želja obuditi spomine iz preteklosti in to predati tudi današnji mladini.

Kaj pomeni naš znak?

Osnova za znak društva je driter ali tricikel knapovskih otrok, ki so ga izdelovali otroci iz kolonij, predvsem iz Žabje vasi.

Ogrodje so izdelali iz ostankov lesa, ki so jih nabrali okrog hiš, ko so mizarji zunanega obrata rudnika

izdelovali vrata barak.

Kolesa so dobili v rudniški mizar-ski delavnici, za osi so uporabili železne palice, ki so jih izpulili iz ograj okoli gredic, podložke pri kolesih so nabrali okrog polomljenih jamskih vozičkov, žeblje pa so si »sposodili« pri delavcih zunan- njega obrata.

Driter je bil primeren za vožnjo navzdol, za v hrib pa so njegov prednji del dali na ramo, zadnjega pa vlekli za seboj. Prvi driter je bil narejen že pred drugo svetovno vojno, zadnji pa okoli leta 1950; nato ga je nadomestil skiro. S tem so že otroci dokazali, da so za vsak izdelek potrebne želja, volja, iznajdljivost in vztrajnost, ne glede na starost, čas in družbene razmere.

Prvi driter je po spominu skiciral in ga tako iztrgal pozabi Leopold Od-lazek. Tudi izdelal ga je sam. Razstavljen je v hrastniškem muzeju na oddelku igrač. Nato je izdelal repliko driterja. Ta je bila na natečaju Turističnega društva Trbovlje leta 2006 nagrajena kot spominek leta. Ko smo driter pokazali na klub-skem srečanju, so naši študentje predlagali, da se izdelata še dva, s katerima se bodo lahko peljali. Les je prispeval Andrej Skrinjar z žage v Zagorju, Lubo je zavihal rokave, organizatorji državnega prvenstva dirke starodobnih motorjev pa so nam omogočili promocijsko stoj-nico Muzejskega kluba in Kluba

ljubiteljev tehnike na gimnazijskem igrišču.

6. 6. 2009 je potekal Bivicev me-morial Katarina 2009 – državno prvenstvo starodobnih motorjev. Pred glavno dirko sta se od ovinka pri Repovžu do bazena peljala naša člana, študenta strojništva, Andrej Pangeršič in Matic Pajk. Največja hitrost je bila neverjetnih 60 km na uro, tako da nam je vsem vzelo sapo. Imela sta tudi oblačila izpred 60 let, na glavi pa usnjene kape. Zaradi atraktivnosti nas je Društvo starodobnikov Hrast iz Tržišča 1. avgusta povabilo na dirko v Mal-kovec na Dolenjskem. Do takrat pa moramo našima fantoma zaradi varnosti priskrbeti čeladi. Morda si ju pridemo sposoditi kar k rudar-jem. Razmišljamo, da bi naredili tudi »žlajfk«, ker sta zdaj zavirala samo z nogami.

V enem letu smo, poleg omenjene dirke z driterjema, postorili še ve-liko drugega. Poslušali smo diplom-sko nalogo dipl. inž. Stanka Bebra, ki dela v Forsteku. Njegova naloga za prakso, kjer smo spoznali, kako se izdelata orodje za steklenico, je bila zelo poučna in izjemno zanimiva. Mladi so dobili vzorec, kaj pomeni dobra naloga za prakso. Drugi mladi predavatelj, pilot Urban Odlazek, nam je odstiral svojo izobraževalno in poklicno pot. Stari in mladi smo

Konstruktorji in voznika (Leopold Od-lazek - Lubo in študenta strojništva An-drej Pangeršič in Matic Pajk)

Andrej z driterjem drvi po cesti s Katarine.

Kaj smo še delali?

Stanko Bebar iz Forsteka predstavlja diplomsko nalogo.

Pilot Urban Odlazek predava o šolanju in svoji poklicni poti.

z navdušenjem poslušali, kako se lahko s trdim delom in veliko odrekovanja sanje poklicnega letenja uresniči.

Marsikdo ne ve, da je v enem delu bivših prostorov STT zdaj podjetje STTIM. Našemu vabilu za predstavitev podjetja sta se prijazno odzvala izvršni direktor Božo Kern in direktor proizvodnje Jani Jelen. Stari in mladi smo izvedeli veliko novega.

In zakaj smo danes v vašem časopisu?

Dober praktik in poznavalec razvoja in izdelave jamskih stojk

Stane Cenc se je lotil zbiranja gradiva za jamsko stojko Valent, ostali člani pa so vsak po svojih močeh pomagali. Zadali smo si cilj, da izdamo brošuro, s katero bomo velikemu inovatorju Valentinu Osredkarju dali mesto in veljavo, ki mu pripada. Na patentnem uradu v Beogradu je leta 1958 patentiral jamsko stojko, ki so jo izdelovali v STT in jo rudarji še vedno poznajo pod tem imenom. Zanj je leta 1961 v Bruslju prejel srebrno kolajno. Z

Uporaba stojke Valent v preteklosti

Valent Osredkar - velik izumitelj in inovator v rudarstvu

njegovim izumom se je bistveno povečala varnost v domačih jamah in tudi v marsikateri tuji. Vse to in še marsikaj boste lahko prebrali v brošuri, ki jo bomo prvič predstavili na vašem prazniku, 3. julija na Sveti Planini. K brošuri bomo dodali tudi repliko jamske stojke, ki jo na Srednji tehniški in poklicni šoli izdelujejo oblikovalci kovin 2. letnika pod vodstvom učitelja praktičnega pouka Karlija

Petka. Brošura skupaj z repliko bi bila lahko promocijsko darilo ali pa turistični spominek Trbovelj.

V okviru Rdečih revirjev smo si člani kluba ogledali jamo Ojstro. Iskali smo vgrajeno stojko STT oziroma stojko Valent in rudarji, ki so nas spremljali, so takoj prijazno priskočili na pomoč. Veliko so nam povedali o svojem zahtevnem delu pod zemljo. Zagotovo pa bomo na vašem prazniku izvedeli še marsikaj, kar ni zapisano v brošuri.

Veselimo se srečanja z vami in vam z vsem spoštovanjem do vašega dela kličemo nasvidenje na Sveti Planini in SREČNO.

V imenu članov kluba KLTT
zapisala Alenka Knez
(fotografije: arhiv KLTT)

Stojka Valent danes v jami Ojstro

Varnost in zdravje pri delu v letu 2008

Leto 2008 je bilo s stališča varnosti in zdravja pri delu v našem podjetju relativno ugodno. Takšna ocena temelji na nekaterih dejstvih in kazalnikih, ki jih v službi vsakoletno spremljamo in analiziramo. Ti so tudi natančno obdelani v letnem poročilu službe za varnost in zdravje pri delu. Nanašajo se na celotno leto 2008, primerjalno pa bomo navedli tudi nekatere kazalce stanja na tem področju za obdobje do konca maja tekočega leta.

Nevarni pojavi

Rudnik Trbovlje

Februar

28. 2. je na pripravnem delovišču št. 16 v popoldanski izmeni, ki je izdelovala dostavno progo za odkop II v III. polju jame Trbovlje na k. 300, prišlo do nenadnega izliva vode. Do nevarnega pojava je prišlo v fazi rezanja nadprsa omenjene proge. Voda je pritekala s stropa, v količini, ki je bila ocenjena na okrog 2000 l/min. Kasneje je začela s seboj nositi tudi material – po večini premog iz nadkopnega dela, s čimer se je novo izdelana proga v dolžini okrog 50 m do polovice profila tudi zasula. Delavci so se pravočasno umaknili in začeli urejati odvodnjavanje. Napredovalni stroj je bil delno zasut. Dotok vode se je v naslednjih izmenah zmanjševal in je bil ocenjen na okrog 300 l/min.

December

23. 12. je prišlo do izrivanja blata med 23. in 24. sekcijo na odkopu 3. Blatna masa je počasi prodirala v odkopni prostor, pri čemer je prišlo tudi do prekinitev pretočnega zračenja. Masa se je z odkopa večkrat odstranila, vendar odkop do konca leta ni več normalno obratoval. Sanacijski ukrepi so se nadaljevali v januarju 2009.

Rudnik Hrastnik

Na območju Hrastnika v lanskem letu nismo zabeležili nevarnih pojavov.

V letu 2007 smo za primerjavo na deloviščih v RTH evidentirali osem nevarnih pojavov, in sicer pet na območju Hrastnika in tri na območju Trbovlje.

Nesreče pri delu

Skupno se je v letu 2008 zgodilo 43 nesreč, kar je enajst manj kot leto prej. Od tega jih je bilo 37 v jami in 6 na površini in v delavnicah oziroma 34 na proizvodnih in 9 na za-

piralnih delih.

V spodnji tabeli je prikazana primerjava števila nesreč glede na število zaposlenih in proizvodnjo od leta 1998 do leta 2008.

Iz podatkov v tabeli je razviden upad nesreč na 1000 zaposlenih, in sicer za več kot 11 %. Tudi če primerjamo število nesreč na 1000 t proizvodnje, se je količnik znižal za 18 %, kar lahko ocenimo kot dober pokazatelj, saj je bil fizični obseg proizvodnje praktično enak kot v letu 2007.

LETO	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I.-V. 2009
Št. nezgod na 1000 zaposlenih	184	152	109	105	73	65	67	74	76	70	62	25
Št. nezgod na 1000 ton	0,28	0,24	0,17	0,17	0,12	0,09	0,11	0,11	0,11	0,11	0,09	0,08

Tudi gibanja teh kazalcev v letošnjem letu niso zaskrbljujoča, čeprav so nekoliko višji kot v enakem obdobju lani. To je predvsem posledica nadpovprečno velikega

števila poškodb v januarju, ko se je zgodilo kar pet nesreč pri delu. V ostalih mesecih pa smo se popolnoma približali statističnim podatkom predhodnega leta.

Št. nesreč	TRBOVLJE			HRASTNIK			RTH			INDEX
	proizvodnja	zapiranje	?	proizvodnja	zapiranje	?	proizvodnja	zapiranje	?	
I.-XII. 07	11	9	20	29	5	34	40	14	54	80
I.-XII. 08	35	1	36	/	7	7	36	7	43	INDEX 09/08
I.-V. 09	9	3	2	3	1	4	12	3	16	37

Tudi iz zgornje tabele lahko ugotovimo pozitivna gibanja pri zmanjševanju števila nesreč pri delu, tako pri primerjavi med leto-

ma 2007 in 2008, pomembno pa je, da se takšen trend nadaljuje tudi v tekočem letu.

Parametri nesreč pri delu – skupaj RTH

	Povp. št. zaposl. delavcev	Oprav. delovne ure zaposl.	Število nesreč pri delu				Na 1000 zaposl.	Izgubljeni delovni dnevi zaradi nesreč		Proizvodnja	
			lažje (L)	hujše (H)	smrtne (S)	Skupaj		število	na 1 nesrečo	t	m ³
Jama	573	1.239.560	36	1	0	37	65	2.442	66	488.828	0
Površinski kop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostalo zunaj	116	220.136	6	0	0	6	52	43	7	0	0
Skupaj	689	0	42	1	0	43	62	0	0	0	0
Poškodbe na poti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	689	1.459.696	0	0	0	0	62	2.485	58	488.828	0

Že nekaj zadnjih let pa ugotavljamo, da so nekoliko manj ugodni kazalci, ki so povezani z izgubljenimi delovnimi dnevi zaradi nesreč. Tako smo v letu 2008 imeli 2485 izgubljenih dni (2442 v jami in 43 zunaj), kar je sicer absolutno gledano za 315 dni manj kot leto prej, gledano na eno nesrečo, pa ugotovimo, da smo v letu 2008 izgubili 58 dni, v letu 2007 pa 52 dni na eno nesrečo, kar predstavlja 11,5-odstotno povečanje. Iz navedenega sledi, da so poškodbe pri nesrečah v zadnjem letu

zahtevale v povprečju daljšo dobo rehabilitacije in zdravljenja, kljub temu da so bile vse poškodbe, razen ene, opredeljene kot lažje.

Pri nadaljnji analizi dogodkov, povezanih z nesrečami pri delu v preteklem letu, smo ugotovili, da se je največ nesreč zgodilo na odkopih (17), sledijo pa etažne in medobzorne proge (14) in priprave ter površina in delavnice (po 6).

Medicina dela

Zdravstveni pregledi zaposlenih so

	TR. + ZAG.	HRASTNIK	SKUPAJ
Zdravstvene omejitve	92	139	231
1. Obvezna zaščita sluha	14	4	18
2. Priporočena zaščita sluha	33	116	149
3. Omejitve zaradi vida	35	6	41
4. Brez dela na višini	/	2	2
5. Abstinenca zaradi alkohola in kajenja	3	1	4
6. Mikroklima	6	/	6
7. Vibracije	3	1	4
8. Prisilna drža	4	1	5
9. Zdravljenje v ambulantni	17	1	18
10. Zmanjšana delovna zmožnost	17	2	19
11. Omejitve po oceni invalidske komisije	13	4	17
12. Druge omejitve	9	1	10
13. Brez omejitev	126	53	179
14. Število pregledov	218	192	410
15. Izredni – kontrolni pregledi	37	5	42

potekali skladno z internimi akti podjetja, ki urejajo to področje. Ugotovitve pregledov pa so prikazane v tabeli.

Število pregledanih delavcev, ki so sposobni za delo brez omejitev, je 179 ali 43 %, kar je okrog 7 % več kot v predhodnem letu, ko je bilo takšnih 160 od 440 pregledanih (36 %). Tudi lani je bilo največ omejitev povezanih z zaščito sluha, nato pa sledijo omejitve zaradi vida, kar očitno kaže tudi na zviševanje povprečne starosti v podjetju.

Vsi trije dispanzerji medicine dela, prometa in športa, ki opravljajo preglede delavcev, zaposlenih v RTH, pripravijo tudi letna poročila o opravljenih pregledih.

Iz teh poročil je razvidno, da v primerjavi s prejšnjimi leti v letu 2008 ni bilo bistvenih sprememb glede okvar zdravja. Med ugotovljenimi boleznimi in okvarami zdravja so po pogostosti izstopale:

- okvare sluha,
- bolezni presnove in prehrane,
- okvare vida,
- bolezni srca in ožilja,
- bolezni gibal,
- bolezni prebavil,
- bolezni kože,
- duševne bolezni in vedenjske motnje,
- bolezni dihal.

Med boleznimi v zvezi z delom, na nastanek katerih je verjetno poleg drugih dejavnikov vplivalo tudi delo, spadajo:

- okvare sluha zaradi hrupa,
- bolezni dihal, ki jih povzroča vdihovanje določenih snovi,
- okvare vida zaradi neugodnih svetlobnih pogojev,

- bolezni gibal, ki nastanejo zaradi statične in dinamične obrremenitve gibal in posledic poškodb.

Glede na ugotovljene okvare zdravja in dejavnike tveganja za nastanek kroničnih bolezni, za ohranitev in izboljšanje zdravstvenega stanja zaposlenih ter nadaljnje zmožnosti za delo, specialisti medicine dela priporočajo predvsem:

- zdravstveno vzgojo zaposlenih glede zdravega načina življenja in skrbi za lastno zdravje (vzdrževanje telesne mase in tele-

sne kondicije, pravilna prehrana, odpravljanje razvad, kot je kajenje),

- ukrepe varnosti in zdravja pri delu za zmanjševanje hrupa,
- dosledno uporabo osebnih zaščitnih sredstev za sluh za delavce, ki so izpostavljeni hrupu, pa tudi uporabo ostalih zaščitnih sredstev, ki so potrebna pri delu,
- skrb za pravilno dvigovanje in premeščanje bremen,
- cepljenje proti gripi,
- pri dolgotrajnem delu s slikovnim zaslonom so potrebni vmesni krajši odmori za razbremenitev statično obremenjenih mišičnih

skupin in sprostitev oči, skrb za pravilno telesno držo pri delu, prilagajanje višine sedežev in naslonov ter delovnih površin in zaslonov.

Ob bližajočem se stanovskem prazniku slovenskih rudarjev vsem iskreno čestitam z željo, da bi naše skupno delo potekalo kar se da varno in brez nesreč.

Aleš Berger

Rudarsko gradbene elektroinstalacije, servis in montaža potopnih črpalk d.o.o., Trbovlje
 Trg revolucije 2 c
 1420 Trbovlje

Telefon: (03)56-25-820
 Telefaks: (03)56-25-828

Pooblaščen servis
 švedske firme
 za Slovenijo

DEJAVNOSTI DRUŽBE

SERVIS POTOPNIH ČRPALK

Smo pooblaščen s strani ITT FLYGT vodilnega proizvajalca potopnih črpalk in opreme za montaže, servisiranje, vzdrževanje in popravila njihovih vseh proizvodov. Sklenjena imamo tudi pogodbo s slovenskim proizvajalcem črpalk ELKO Elektrokovina. Prav tako pa naš servis nudi montaže, servisiranje, vzdrževanje in popravila opremo vseh drugih proizvajalcev.

ELEKTRIČNE INSTALACIJE NIZKE NAPETOSTI

Izvajamo nizkonapetostne električne instalacije objektov, gradbiščne elektroinstalacije, elektroinstalacije ob izgradnji predorov vključno z rednim vzdrževanjem strojev in opreme.

Po vseh končanih delih izvedemo tudi preizkus in električne meritve električne instalacije.

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE OPREME

Za potrebe črpališč, pri izvajanju električnih instalacij in za potrebe izvajalcev v predorogradnji po lastnih načrtih ali projektni dokumentaciji v elektrodelavnici izdelamo manjše ali večje sklope električne opreme (električne razdelilne omare, krmilne elektro omare itd.)

Zunajgozdni nasadi hitrorastočih drevesnih in grmovnih vrst

Zunajgozdni nasadi hitrorastočih drevesnih in grmovnih vrst so nasadi lesnatih rastlin, katerih obhodnja (doba med posameznimi sečnjami) praviloma na presega pet let. Hitrorastoče drevesne in grmovne vrste so zaradi hitre rasti in količine biomase zanimive za zunajgozdno sajenje na marginalnih zemljiščih, na slabo izkoriščenih ali neizkoriščenih (opuščenih) kmetijskih površinah oziroma na površinah, kjer kmetijska proizvodnja ni rentabilna. Zunajgozdni nasadi hitrorastočih drevesnih ali grmovnih vrst dajejo velik hektarski donos lesne biomase, ne posegajo v naravne gozdove in hkrati pomenijo razbremenitev naravnih gozdov (les, potreben za zagotavljanje oskrbe večjih energetskih sistemov na lesno biomaso, lahko zagotavljamo tudi z omenjenimi nasadi, kakovostnejši les iz gozdov pa namenimo le za lesno industrijo). Njihova prednost je tudi, da lahko lesno biomaso proizvajamo v neposredni bližini velikih porabnikov in na tak način zmanjšujemo transportne razdalje ter povečujemo varnost oskrbe večjih energetskih sistemov (elektrarne, toplotarne). Potencialne lokacije za zunajgozdne nasade so: opuščene kmetijske površine in kmetijske površine z manj ugodnimi razmerami za pridelavo živil in krme. Vodovarstvena in druga območja z omejenimi dejavniki pridelave prav tako sodijo med potencialna zemljišča za zunajgozdne nasade dreves s kratko obhodnjo, saj lahko lesna proizvodnja poteka brez gnojil in sredstev za zaščito rastlin.

V praksi se danes za postavitev

hitrorastočih zunajgozdnih nasadov uporabljajo predvsem različne vrste klonov topola in vrb. Njihova prednost je velik letni prirastek lesne biomase in sposobnost, da po sečnji ponovno zrastejo iz panja. Nasadi hitrorastočih drevesnih ali grmovnih vrst se praviloma ustvarijo s sajenjem potaknjencev. Dvajsetcentimetrski potaknjenci morajo imeti vsaj dva brsta in premer enega do dveh centimetrov. Osnova za uspešno sajenje drevesnih potaknjencev je optimalna priprava zemljišča. Ta podobno kot pri sajenju koruze poteka z globokim oranjem in branjem. Sajenje potaknjencev lahko poteka s strojem v enojnih ali dvojnih vrstah ali tudi ročno. Za mehanizirano sajenje lahko prilagodimo stroj za sajenje krompirja ali zelenjave. Na večjih površinah se uporabljajo traktorsko gnani stroji za sajenje lesnatih potaknjencev. Pri takem sajenju enoletne poganjke izbranih klonov ročno vstavljamo v stroj, ta jih reže na primerno dolžino (navadno 20 cm) ter jih s pomočjo stisnjenega zraka ali hidravlično potisne v zemljo in obsuje. Sajenje potaknjencev poteka spomladi, če stanje tal to omogoča (od marca do najpoznejše konca maja). Potaknjenci olistajo po 3 do 4 tednih, odvisno od vremenskih razmer.

Življenjska doba nasada je doba, ki poteče od postavitve do konca izkoriščanja nasada. Doba med posameznimi poseki v življenjski dobi imenujemo obhodnja. Odvisna je od namena rabe proizvedenega lesa, značilnosti rastišča in predvidene rabe zemljišča za nasade. V nasprotju s tradicionalnim gozdarst-

vom je pri gospodarjenju z nasadi hitrorastočih drevesnih in grmovnih vrst s kratko obhodnjo visoka kakovost lesa manj pomembna.

Glede na dolžino obhodnje v praksi prevladujeta dve skupini zunajgozdnih nasadov:

1. Zunajgozdni nasadi z dve - do triletno obhodnjo: njihova glavna značilnost je panjevska rast ter večja proizvodnja biomase v krajšem časovnem intervalu. Potaknjenci so gosto posajeni; gostota sajenja je odvisna od drevesne oziroma grmovne vrste in lahko variira od 5.000 do 16.000 potaknjencev na hektar. Od števila potaknjencev so odvisne tudi razdalje med vrstami in razdalje med potaknjenci. Sečnja in izdelava sekancev sta popolnoma avtomatizirani in potekata v enem koraku – praviloma gre za sečnjo s prilagojenim silažnim kombajnom. Sveže sekance lahko takoj dostavimo končnemu uporabniku, lahko pa jih dodatno sušimo na skladiščih.

2. Zunajgozdni nasadi s petletno obhodnjo: glavna značilnost teh nasadov je drevesna oblika rastlin. Obhodnjo lahko po potrebi (npr. razmere na trgu) podaljšamo na 6 ali 7 let. Gostota sajenja je manjša; število potaknjencev na hektar se giblje med 1.000 in 5.000. Takšen način sajenja je primeren tudi za bolj strme lege. Sečnja lahko poteka s stroji za sečnjo ali z motorno žago. Sekance lahko izdelamo takoj na mestu samem, lahko pa posekana drevesa pustimo, da se naravno sušijo, in sekance izdelamo kasneje. Glavna prednost teh nasadov je večja prilagodljivost časa sečnje glede na potrebe trga in možnost izbora cenovno najugodnejše tehnologije sečnje in spravila.

V nekaterih državah so nasadi topola namenjeni pridelavi lesa za industrijsko predelavo. Topolovina se uporablja za proizvodnjo celuloze, vezanih plošč, ivernih in vlaknenih plošč, raznovrstne embalaže in v proizvodnji pohištva. Taki nasadi imajo nekoliko daljšo obhodnjo in manjšo gostoto sajenja na hektar (npr. primer iz Hrvaške: 400 sadik/ha, sečna zrelost pri 11 letih, zaloga 220–290 m³/ha). Zanimivo je, da so raziskovalci že izdelali postopek zgostitve lesa drevesnih vrst z nizko gostoto, kamor sodi npr. topol, pri katerem s temperaturo, paro in mehanskim stiskanjem dosežejo večjo gostoto lesa in s tem tudi boljše mehanske in fizikalne lastnosti.

Količina proizvedene lesne mase na hektar se razlikuje glede na zemljišče in vrsto dreves, pri čemer je mogoče na ugodnih zemljiščih s topoli doseči večje donose kot z vrbami. Količina proizvedene lesne mase je odvisna od vrste dreves, kakovosti tal in od intenzivnosti nege. **Ustrezno gospodarjenje ima velik vpliv na končno količino proizvedene lesne mase in s tem povezani donos dejavnosti.**

Proizvedena lesna masa se navadno navaja v tonah suhe snovi (absolutno suh les) na hektar in na leto (t atro/ha/leto). Podatki o absolutni suhi teži na leto omogočijo primerjavo z gojenjem kmetijskih kultur (npr. žita in koruze). Prostorninske enote, kot sta kubični meter (m³) ali nasuti kubični meter (nm³), se uporabljajo le izjemoma, in sicer kadar poznamo drevesno vrsto ter nasipno gostoto. Sekanci iz nasadov z večletno obhodnjo (5 in več let) imajo praviloma večjo gostoto, izraženo v kilogramih na nasuti meter. Teža na nasuti kubični meter (nm³) je med 280 in 400 kg. Donosi na hektar na leto se gibljejo od 9 t

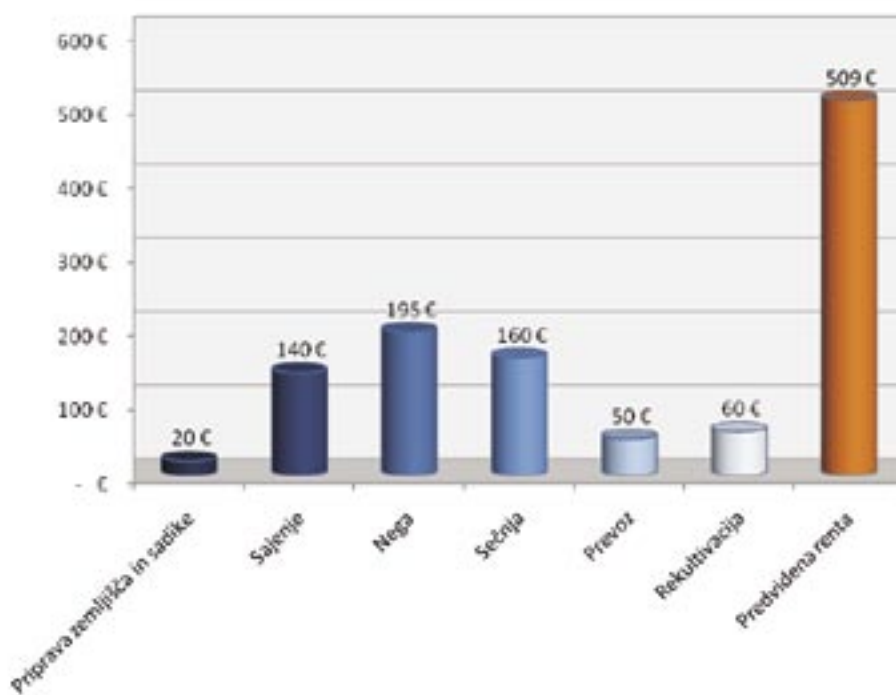
suhe snovi na neugodnih rastiščih do 25 ton na optimalnih.

Odkupna cena sekancev se določi glede na težo in vlažnost lesa. V praksi cene variirajo glede na lokacijo in kupca. Ena tona (suha snov) sekancev stane po enotni ceni od 75 do 85 € (npr. toplarne). Cena svežih sekancev se prilagodi glede na vsebnost vode.

Za postavitev nasadov hitrorastočih dreves s kratko obhodnjo je potrebna tehtna odločitev, saj je amortizacijska doba daljša kot pri konvencionalnih kmetijskih kulturah. Naložba v nasade s hitrorastočimi drevesnimi vrstami se povrne v od 2 do 5 letih (odvisno od dolžine obhodnje). Čeprav začetni stroški za pripravo zemljišča znašajo okrog 2.000 € na hektar, kar je na prvi pogled veliko, je treba razumeti, da se ti stroški porazdelijo na celotno trajanje nasada (do 30 let). Na primer: pri dvajsetletni uporabi zemljišča z

nasadom znašajo stroški postavitve nasada letno v povprečju do 100 € (brez obresti). Odločilni kriteriji za ekonomičnost so: količina proizvedene lesne mase v t suhe snovi v življenjski dobi nasada, stroški proizvodnje, velikost nasada, dolžina transportnih poti (oddaljenost od večjih porabnikov sekancev) in predvideni razvoj trga s sekanci. Največ je mogoče prihraniti pri transportnih stroških in stroških sečnje. Ti lahko znašajo več kot 80 % skupnih letnih stroškov. Letna proizvodnja nasadov s kratko obhodnjo je tem bolj donosna, čim bliže uporabnikom (npr. toplarne, kmetije, ki pridobivajo lesno biomaso, gospodinjstva) je nasad.

Predpostavke za izračun: obhodnja 3 leta, življenjska doba nasada 15 let, tržna cena sekancev 63 €/t suhe snovi, donos nasada je 18 t suhe snovi/ha/leto. Predvideni dohodek nasada je 1.135 €/ha/leto. Skupni stroški snovanja, nege in poseka so

Slika 1: Prikaz predvidene povprečne letne rente in strukture povprečnih letnih stroškov na izbranem primeru iz Avstrije

625 €/leto. Renta predstavlja razliko med predvidenim dohodkom in vsemi stroški. V izbranem primeru iz Avstrije je predvidena renta 509 €/ha na leto.

Sosednja Italija ima več kot 5.000 ha zunajgozdnih nasadov hitrorastočih drevesnih in grmovnih vrst, tudi v Avstriji so v zadnjih letih začeli intenzivno testirati različne klone in imajo že več testnih in komercialnih nasadov. V Sloveniji smo prve na-

sade vrb s kratko obhodnjo posadili v aprilu 2009. Gre za dve lokaciji, in sicer v Velenju in v Trbovljah, s skupno površino 6 ha. Sajenje je potekalo strojno. Potaknjenci so sajeni v dvojnih vrstah, razdalja med potaknjenci znotraj vrste je 41 cm. Prvi komercialni posek je predviden čez štiri leta. Posek naj bi potekal strojno. Ker gre za prve tovrstne komercialne nasade v Sloveniji, spremljamo vse, kar se je in se še bo na teh površinah dogajalo. Zanima

nas predvsem ekonomičnost in ustreznost postavitve takih nasadov v Sloveniji.

Dr. Nike Krajnc, mag. Mitja Piškur, mag. Marjan Dolenšek, Jaka Klun

Začetek OVE na površinah RTH

Ocenjene možnosti izrabe RTH-jevih površin za proizvodnjo obnovljivih virov energije (OVE) so različne. Degradirane površine so po stoletnem rudarjenju lahko namenjene sajenju energetskih rastlin. Poleg tega so površine v Trbovljah primerna lokacija za zbiranje lesne biomase in njene predelave v sekance ali višjenivojske frakcije. Okoliški gozdnati pas v razdalji okrog 40 km zagotavlja dovolj vhodnega potenciala, perspektive porabe oz. trga v okolici so prav tako začrtane. Naslednje primerno področje je izraba sončne in geotermalne energije.

Vsa navedena področja izrabe OVE so na površinah RTH že konkretno opredeljena. Zato smo z gojenjem energetskih rastlin tudi začeli. Na okrog 1,5 ha zemljišč na Lakonci so zasajene hitrorastoče vrbe, ki po vsej Evropi doživljajo pravi sadi-veni razmah. Njihovo »pikiranje« poteka s posebnim priključkom, delo opravlja pooblaščen družba iz Avstrije, potaknjenci pa so originalni, vzgojeni na Švedskem pri podjetju Lantmannen.

Sajenje sadik na opustošenih zemljiščih

Poleg energetske njive je RTH že pripravil zemljišče v velikosti 10.000 m², ki je primerno za zbiranje lesa in lesnih odpadkov kot zametek bodočega centra za biomaso. Pogovori s potencialnim najemnikom so končani.

Med ekonomsko učinkovitejšo obnovljivo energijo sodi sončna. RTH pripravlja osnovno sanacijo vzorčnih kamnolomnih površin, kjer lahko potencialni investitorji namestijo sončne celice. Za sončno elektrarno so pogovori z investitorji že v teku.

Viri slikovnega gradiva: spletni naslovi.

Mag. Polona Lajevce

Heymann Untertage Technik Handels-GmbH.
Mühlenbergweg 15a, 46499 Hamminkeln
Tel. +49 2856 9088790 FAX +49 2856 9088792
E-Mail: hut-wesel@t-online.de

Wir liefern: Berg- und Tunnelbautechnik

- Vortriebsmaschinen
 - Bohrmaschinen
 - Seitenkipplader
 - Senklader
- Diesellokomotiven
 - Diesel-Katzen
- Schachtfördertechnik

Za dežjem vedno posije sonce

Skoraj vsak dan dobivamo informacije o stanju v našem gospodarstvu. Te informacije so na žalost prej slabe kot dobre. Poseben indikator so gotovo podjetja, ki delujejo v t. i. avtomobilskem grozdu. Zdaj tudi ni več vprašanje, ali je kriza v obliki črke V, U ali L. Zagotovo je v obliki črke L, o sami dolžini krize ne upa nihče ugibati, vsi slovenski analitiki pa se bojijo, kaj prinašajo jesenski meseci.

A vendar, ko sem analitično pregledal dogajanje v preteklosti, da bi si lahko ustvaril sliko za prihodnost, sem dosti vzporednic z zdajšnjo gospodarsko krizo lahko našel v japonski gospodarski krizi v devetdesetih letih. Poglejmo si nekatere temeljne značilnosti japonske gospodarske krize. Zlom japonskega gospodarstva se je pokazal na treh področjih – borznem, bančnem in podjetniškem. Na borzi se je zaradi prenasíčenosti trga ter pomanjkanja oziroma vedno dražjega denarja povpraševanje po vrednostnih papirjih začelo zmanjševati. Borzni indeks Nikkei 225 je s svoje najvišje vrednosti, 38.915 točk leta 1989, postopoma padel do svoje najnižje vrednosti, in sicer 14.309 točk v letu 1992. Lastnikom vrednostnih papirjev so jasno ti padci povzročili zelo velike izgube. V obdobju od januarja 1990 do julija 1992 so mesečne izgube znašale okoli 10 bilijonov jenov. Padcu cen vrednostnih papirjev so se po letu 1990 pridružili še padci cen nepremičnin in zemlje.

Tako velik in hiter padec cen oziroma vrednosti premoženja pa je povzročil velike probleme predvsem v bančnem sektorju, saj so se podjetja in posamezniki zadolževali in zastavili svoje premoženje kot jamstva za kredite. Padec vrednosti zastavljenega premoženja je bil ocenjen na okoli 60 %.

Banke so posledično zabeležile

veliko slabih kreditov, saj so bile praktično v hipu obremenjene z velikim številom nevračljivih kreditov, zlasti zaradi manjših ter srednje velikih podjetij, ki so zaradi padanja cen nepremičnin in zemlje postala nesolventna. Ocene slabih kreditov se gibljejo nekje od 400 milijard dolarjev do enega bilijona. Pomanjkanje zaupanja in velika količina slabih kreditov sta slabo vplivala na gospodarstvo, saj so banke začele kredite omejevati. Na strani podjetij je podražitev kapitala pomenila, da so se začele zmanjševati mnoge naložbe, ki bistveno prispevajo h gospodarski rasti. Tudi gospodinjstva so zaradi podražitve kreditov zmanjšala svojo potrošnjo, kar je podjetjem še dodatno škodovalo. V letih od 1992 do 1995 je bilo približno 15.000 stečajev podjetij. Glede na položaj število stečajev še ni tako zastrašujoče, za gospodarstvo je veliko bolj uničujoča višina dolga, ki so ga podjetja puščala

za sabo. Banke so tako zmanjšale količino posojil, zlasti pa so jih odtegnile najbolj rizičnim podjetjem. To so bila predvsem majhna in srednja podjetja, ki so bila najbolj zadolžena in niso bila sposobna odplačevati dolgov, stečaj je bil tu neizogiben.

Vse zgoraj navedeno močno spominja na krizo, s katero se srečujemo tudi v Sloveniji. Upam, da jo bomo čim hitreje in s čim manj posledicami prebrodili. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, ob 3. juliju, dnevu rudarjev, moje iskrene čestitke.

David Jančič

Udeležil sem se NT-konference – pa kaj!

Zadnji teden v maju sem se udeležil NT-konference. Zaradi obsega (v štirih dneh se je zvrstilo več kot 100 predavanj, 20 delavnic ter veliko obkonferenčnih dogodkov) in števila udeležencev (na uradnih straneh je zabeleženo, da se je kljub recesiji konference udeležilo več kot 2000 udeležencev iz 700 podjetij) ta nedvomno predstavlja osrednji dogodek na področju prikaza razvoja in uporabe informacijskih tehnologij v Sloveniji in tudi

širše. Pri tem je treba poudariti, da je ponudnik večine predstavljene tehnologije Microsoft, ki je tudi organizator konference. Čeprav je nabor predstavljene tehnologije omejen, pa število udeležencev na vsak način potrjuje, da je Microsoftova tehnologija v tem geografskem prostoru najbolj razširjena.

Konferenca je bila že 14. po vrsti, kar jo nedvomno uvršča med tradicionalne. Kljub temu da sem sam

KO POTREBUJETE TRANSPORT V RUDARSTVU IN TUNELOGRADNJI

**SMT SCHARF VAM NUDI CELOVITE
REŠITVE PRI TRANSPORTU LJUDI,
MATERIALA IN OPREME.**

**ZAGOTAVLJAMO VAM KVALITETO
ZA VAŠ USPEH IN VARNOST.**

VAŠ SMT SCHARF.

SMT SCHARF GMBH
RÖMERSTR. 104
59075 HAMM
GERMANY
PHONE: +49 2381 960 01
FAX: +49 2381 960 230

www.smtscharf.com

redni obiskovalec konference že od leta 2003 naprej, pa se večkrat vprašam, kakšne koristi imam od obiska tega dogodka sam in kako to koristi podjetju.

In kakšen je odgovor?

Koristi so večplastne, vendar niso dane same po sebi.

Na vsak način lahko na prvo mesto postavim pridobljeno znanje o trenutnih tehnologijah, tehnologijah, ki prihajajo, ter o smernicah in konceptih razvoja in uporabe novih tehnologij. Preprosto rečeno: znanje o tem, kje in kako bo tehnologija v prihodnosti posegala v naše življenje ter katere rešitve lahko za kaj uporabimo. Takšno znanje je potrebno za učinkovito načrtovanje in uvajanje novih informacijskih rešitev v podjetju. To hkrati pomeni, da mora udeleženec pridobljeno znanje čim bolje prelit v prakso, kar je seveda odvisno od sposobnosti vsakega posameznika. Na drugi strani pa je naloga organizatorja konference, da omogoči čim boljše pogoje za učinkovit prenos znanja na udeležence. Moje mnenje je, da mu to kar dobro uspeva. Poleg dobrih prostorskih razmer za izvajanje predavanj zagotavlja tudi druge, vsebinske pogoje:

- veliko število predavanj za različne ciljne skupine in ravni tehničnega znanja omogoča vsakemu udeležencu, da si izbere tista, ki so zanj vsebinsko zanimiva in primerna,
- veliko število predavateljev s celega sveta, tudi neodvisnih poznavalcev in ocenjevalcev informacijske tehnologije, ki jih izbirajo udeleženci z ocenjevanjem, je garancija, da so predavanja zanimiva in strokovna,

- vsebina predavanj je znana pred konferenco, po konferenci pa so na voljo prikazane predstavitve, kar udeležencem omogoča, da lahko tudi kasneje obnovijo podane vsebine,
- organizirana so srečanja med predavatelji in udeleženci, na katerih se lahko razčistijo odprte strokovne dileme.

Ugotovil pa sem, da na konferenco ne smeš priti nepripravljen. Že prej si moraš ogledati ponujene vsebine in jih izbrati glede na lastna pričakovanja. Šele takšna priprava ti omogoča, da od dogodka dobiš, kar pričakuješ.

Nadrugomestobipostavilmožnosti za vzpostavitev osebnih stikov s ponudniki in drugimi uporabniki informacijskih tehnologij. Velika množica ponudnikov in udeležencev daje možnost, da osebno spoznaš posameznike, ki so se že srečali z dilemami, v katerih se nahajaš sam, in jih rešili. Takšna poznanstva omogočajo neformalno izmenjavo znanja in lahko bistveno pripomorejo k uvajanju tehnoloških rešitev v domače okolje. Organizator spodbuja osebne stike z organizacijo obkonferenčnih dejavnosti, pri katerih se lahko srečaš z drugimi udeleženci v bolj sproščenem ozračju.

Kot tretjo bi izpostavil možnost in priložnost, da lahko primerjaš stanje uporabe informacijske tehnologije v lastnem podjetju s ponudbo na trgu oziroma s stanjem v drugih podjetjih. Primerjava ti omogoča, da slediš razvoju, do ravni, ki je zate primerna in sprejemljiva (omejene možnosti vlaganj). Dejstvo je, da tehnologija napreduje z vrtoglavo hitrost-

jo. Prevelik zaostanek ti lahko prepreči sodelovanje s poslovnim okoljem, ki je vse bolj povezano in odvisno od uporabe sodobne tehnologije. Poleg predstavitve tehnoloških rešitev ti primerjavo olajšajo tudi t. i. primeri uporabe, prek katerih posamezna podjetja predstavljajo uvajanje in uporabo posameznih rešitev v njihovem okolju.

Na koncu naj omenim še priložnost, ki ravno tako izhaja iz predstavljanih tehnoloških rešitev in primerov uporabe, da udeleženci dobimo ideje in namige, kako konkretno tehnologijo v praksi čim boljje izkoristiti in s tem povečati njeno uporabnost.

Seveda na informacijskem področju dela veliko ljudi različnih profilov (od administratorjev, skrbnikov baz podatkov, sistemskih analitikov, razvijalcev programskih rešitev ... do vodij oziroma direktorjev). Vsak profil pri svojem delu potrebuje odgovore na drugačna vprašanja, zato lahko tudi koristi opredeli drugače. Sam sem koristi opisal z vidika človeka, ki je v podjetju odgovoren za razvoj in delovanje informatike.

Vsa ta razmišljanja od nas zahtevajo tudi razmislek o nadaljnjem razvoju informatike v RTH. Zavedam se, da bo ta močno odvisen od nadaljevanja osnovne dejavnosti podjetja. Dejstvo je, da smo v lanskem letu uspešno zaključili proces tehnološke prenove. Uvajanje novih vsebin pa nas sili v nov krog nadgradenj. Želim si, da bi tudi tega uspešno zaključili.

Mag. Stane Sotlar

Seje nadzornega sveta

Nadzorni svet se je v prvi polovici leta sestal štirikrat.

Na prvi seji v marcu:

- je opravil konstituiranje nadzornega sveta, izvolitev predsednika in namestnika predsednika in
- se seznanil z informacijo o poslovanju družbe v letu 2008.

Na drugi seji v aprilu:

- se je seznanil z nerevidiranim Letnim poročilom RTH in hčerinskih podjetij za leto 2008,
- je sprejel začasni poslovni načrt RTH za leto 2009,
- je sprejel Program razreševanja

presežnih delavcev RTH za leto 2009,

- se je seznanil z izhodišči za izdelavo srednjeročnega programa zapiranja, III. faza, in
- odločal o prometu z nepremičninami.

Na tretji seji v maju:

- je potrdil Letno poročilo RTH za poslovno leto 2008 z mnenjem revizorja ter Letno poročilo skupine RTH za poslovno leto 2008 z mnenjem revizorja,
- je soglašal s predlogom dnevnega reda 14. redne skupščine družbenika RS,
- je odločal o prometu z

nepremičninami in

- je dal soglasje k Pogodbi o dobavi in izročitvi rjavega premoga v letu 2009 ter h Kupoprodajni pogodbi št. 2/2009-ZAP.

Na četrti seji v juniju:

- je sprejel Poslovni načrt družbe za leto 2009,
- se je seznanil z informacijo o poslovanju v prvem trimesečju,
- je dal soglasje k prvim dopolnitvam programa razreševanja presežnih delavcev v letu 2009 in
- je odločal o prometu z nepremičninami.

Vesna Dalmacija

RTH in hčerinske družbe Fortuna - Pil, invalidom prijazno podjetje

UVOD

RUDNIK TRBOVLJE - HRASTNIK skupaj s šestimi hčerinskimi družbami tvori SKUPINO RTH, d. o. o., Trbovlje, ki v lokalnem gospodarskem okolju s svojo dejavnostjo poskuša doseči čim boljše poslovne rezultate, v skladu z letnimi gospodarskimi načrti, sprejetimi s strani lastnikov.

Medtem ko matično podjetje RTH, skladno z Zakonom o postopnem zapiranju in razvojnem prestrukturiranju regije, zavezuje sprejemanje takšnih poslovnih odločitev, ki vodijo k ciljem dokončnega prenehanja pridobivanja premoga, k varnemu zaprtju rudniških jam, k sanaciji degradiranih površin ter k zagotovitvi socialne varnosti vseh zaposlenih, med pomembne cilje poslovanja hčerinskih družb sodi njihova čim večja neodvisnost, samostojnost in nadaljnja usmerjenost na zunanje trge zunaj matičnega podjetja.

Po zdaj veljavnem Zakonu o pos-

topnem zapiranju je leto 2009 zadnje leto proizvodnje premoga, vsa zapiralna in ostala dela pa se bodo izvajala do leta 2015.

Poslovodstvo RTH je resornemu ministrstvu že pred časom posredovalo argumente za podaljšanje izvajanja Zakona o postopnem zapiranju, vendar pozitivnega odgovora o začetku postopka spremembe zakona še ni prejelo.

Zaradi izvajanja zakona o postopnem zapiranju in zaradi namere za umik države iz gospodarstva so vse hčerinske družbe vključene v program prodaje državnega premoženja, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije. Tako sta se v preteklih letih odprodali družbi Kamnolom Borovnik iz Zagorja in Toplarna Hrastnik. V letu 2009 se je začel postopek odprodaje poslovnega deleža v podjetju Rudar Senovo, medtem ko se bodo poslovni deleži v preostalih petih hčerinskih družbah odprodali do leta 2015. Kot ključni cilj prodaje podjetij se navaja zlasti

nujnost vzpostavitve takšne strateške lastniške strukture, ki bo dolgoročno zagotavljala učinkovito upravljanje, konkurenčnost in nadaljnji uspešen razvoj družb.

Skupina Rudnik Trbovlje - Hrastnik po stanju na dan 1. 1. 2009 zaposluje 784 delavcev, od tega 628 delavcev zaposluje matično podjetje, 156 delavcev pa hčerinske družbe. V skupini RTH je zaposlenih 118 invalidov, od tega v RTH 86, v hčerinskih družbah pa 32, pretežno v družbi Fortuna - Pil.

SPLOŠNO O DRUŽBI FORTUNA - PIL

Družba Fortuna - Pil je podjetje z omejeno odgovornostjo in je v 100-odstotni lasti RTH. Ustanovljena je bila v letu 1995 z namenom pre zaposlovanja invalidov Rudnika in opravljanja servisnih dejavnosti, zlasti varovanja in čiščenja.

S sklepom Vlade Republike Slovenije št. 023-05/93-1/30-8 z dne 27. 11. 1996 je družba Fortuna pridobila

status invalidskega podjetja.

V letu 2005 se ji je, zaradi pričakovanih pozitivnih sinergičnih učinkov pri poslovanju, pridružila sestrška družba z dejavnostjo pranja, likanja in kemične čistilnice iz Zagorja ob Savi.

Od ustanovitve dalje se podjetje v enem delu razvija v učinkovito službo varovanja, v drugem delu pa kot univerzalni čistilni servis, pri čemer pokriva celotno območje Zasavja – od Radeč do Litije.

V zadnjem času družba od RTH prevzema nevtalne rudarske dejavnosti, kot so svetilkarna, urejanje degradiranih rudarskih površin ipd., kjer ima družba še veliko tržnih priložnosti, zlasti ko gre za dela, ki jih lahko opravljajo invalidi.

Podjetje Fortuna - Pil po stanju na dan 1. 1. 2009 zaposluje 77 delavcev, od tega 32 delovnih invalidov. V družbi je zaposlenih 53 moških in 24 žensk. Povprečna starost zaposlenih v družbi je 45 let.

PRAVNO-ORGANIZACIJSKI VI-DIK DRUŽBE FORTUNA - PIL
Fortuna - Pil je družba z enim

druženikom in je bila ustanovljena skladno z določbami 523. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD). Družbo upravlja ustanovitelj (RTH, d. o. o., Trbovlje), ki samostojno odloča o vprašanih iz 505. člena ZGD, razen o vprašanih iz 5. in 6. alineje, ki so, skladno z določili 514. člena ZGD, urejena z institutom Nadzornega sveta družbe. Vse odločitve ustanovitelja se vpisujejo v knjigo sklepov. Sklepi, ki niso vpisani v knjigo sklepov, nimajo pravne veljave.

V družbi Fortuna - Pil tričlanski nadzorni svet, skladno z določili ZGD, nadzoruje vodenje poslova družbe in pri tem pregleduje in preverja knjige in dokumentacijo družbe, njeno blagajno in vrednostne papirje ter zaloge blaga in druge stvari. Pristojnost nadzornega sveta je tudi imenovanje in razrešitev direktorja družbe. V zvezi s sprejemanjem letnega poročila družbe nadzorni svet zavzame stališče do revizorjevega poročila in potrjuje letno poročilo.

Zaradi zgoraj navedenih instrumentov nadzora, s katerimi

lastnik in ustanovitelj podjetja zagotavlja primerljivost z nadzorom, ki ga ima nad lastnimi organizacijskimi enotami v okviru družbe RTH, d. o. o., Trbovlje, RTH lahko, skladno z zakonodajo o javnem naročanju, oddaja naročila »in house« hčerinskim družbam, pod pogojem, da je ponudbena cena konkurenčna, enaka ali nižja od cene na trgu.

UPORABA ODSTOPLJENIH PRISPEVKOV V DRUŽBI FORTUNA - PIL

Po določilih Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI) lahko invalidska podjetja pri svojem delovanju zadržijo pomemben del prispevkov iz naslova izplačil osebnih dohodkov in jih kot odstopljene prispevke uporabljajo za financiranje stroškov, ki omogočajo ohranjanje delovnih mest invalidov, lahko pa se uporabijo tudi za pokrivanje tekoče izgube zaradi izpada prihodkov oziroma za druge razvojne namene, ki zagotavljajo večjo zaposljivost invalidov.

SIMING
MINING CONSTRUCTION

Ekskluzivni zastopnik za Slovenijo.

Prodajni program:

- hidravlično podporje
- kombajni, stroji za izdelavo podzemnih hodnikov
- rudarska elekto oprema, avtomatizacija
- razsvetljava, rudarske svetilke
- transformatorji, kompaktne stanice
- visokotlačne črpalke, cevi, ventili
- rudarski in tunelski ventilatorji, vent. cevi
- verige in verižna oprema za transporterje
- verižni transporterji, reduktori, verižniki
- drobilniki in oprema
- pnevmatska dvizna oprema
- stroji za pripravo in transport materiala
- hidravlične armature in cevi

Čestitamo ob dnevu rudarjev!
SREČNO!

SIMING d.o.o. Obrazje 70, 8261 Jesenice na Dolenjskem, Slovenija. Tel. +386 7.4957.660, (663); Fax. +386 7.4957.662; Email: simingdoo@siol.net

Iz 35 let Vaš partner v rudarstvu.

Uporabo finančnih sredstev iz naslova posebnih olajšav in oprostitev za invalidska podjetja natančno določa 61. člen ZZRZI. Po zdaj veljavni zakonodaji mora delež invalidov v podjetju s statusom invalidskega podjetja znašati 40 %.

Operativno predstavlja izračun odstopljenih prispevkov višino sredstev, ki jih invalidskemu podjetju ni treba izplačati, ampak jih lahko zadrži in jih kot vir sredstev uporablja za nakup sredstev za izboljšanje delovnih pogojev invalidov, za investicije v osnovna sredstva za ohranjanje delovnih mest invalidov ali pa za pokrivanje izpada prihodka zaradi nedoseganja konkurenčnih kriterijev na trgu delujočega invalidskega podjetja (večje bolniške odsotnosti, nujnost izobraževanja in kontinuiranega usposabljanja).

Družba Fortuna - Pil je v letu 2008 ob 32 registriranih invalidih v skladu z določili ZZRZI oblikovala za 351.896 evrov odstopljenih prispevkov, od katerih je 125.792 evrov namenila za ohranjanje delovnih mest invalidov.

DEJAVNOSTI DRUŽBE FORTUNA - PIL

SLUŽBA VAROVANJA

Služba varovanja konec maja 2009 zaposluje 31 delavcev.

Licence:

Licenca za varovanje premoženja Licenca za prevoz denarja ter drugih vrednostnih pošiljk

Licenca za izvajanje sistemov tehničnega varovanja

Pooblastilo za izvajalca požarnega varovanja št. 845-05/00-4 in 8450-95/2006-2 Odločba o uporabi radijskih postaj št. 184-018/98-2

Podjetje s področja varovanja, ki v podjetju predstavlja t. i. prvi profitni center, operativno izvaja spodaj navedene naloge.

Fizično varovanje:

- varnostno-receptorska služba,
- obhodna varnostna služba,
- varovanje z varnostnikom,
- prevozi in spremstvo gotovine in drugih vrednostnih pošiljk,
- kurirska služba,
- vse druge oblike fizičnega varovanja.

Tehnično varovanje premoženja:

- izvedba sistemov tehničnega varovanja,

- dobava in vgradnja vseh vrst varnostnih naprav,
- servis in vzdrževanje varnostnih naprav,
- dobava in vgradnja videonadzornih sistemov,
- dobava in vgradnja sistemov pristopne kontrole in evidence delovnega časa.

Protipožarno varovanje:

- dobava in vgradnja protipožarnih sistemov,
- posredovanje pri požarih,
- drugi protipožarni ukrepi.

Mehanska zaščita:

- vgradnja in izvedba mehanske zaščite,
- dobava in montaža domofonskih in videodomofonskih sistemov.

Za opravljanje dejavnosti imajo na razpolago dežurnega operaterja, mobilno intervencijsko ekipo, dežurno službo za vzdrževanje tehničnega varovanja, opremljena intervencijska vozila, tehnično opremo za sledenje vozil, radijske postaje, detektorje kovin itd.

Dejavnost opravljajo z zakonsko predpisanimi licencami za fizično varovanje, za tehnično varovanje in za prevoz denarja ter vrednostnih pošiljk, za požarno varovanje objektov pa imajo pooblastilo Uprave za zaščito in reševanje pri Ministrstvu za obrambo RS.

Imajo pogodbo o najemu nadzornega centra za sprejem alarmov in 24-urno intervencijsko skupino za posredovanje. Delo intervencijske službe je organizirano iz centra, povezava pa poteka z radijskimi zvezami, ki delujejo na lastni frekvenci. Delavci v intervenciji so pooblašteni za prijete in zadržanje storilca do prihoda policije in lahko preprečijo škodo na varovanem objektu. Dežurna tehnična služba je stalno v pripravljenosti in vsako tehnično napako odpravijo v 12 urah.

Zaposleni imajo dovolj delovnih izkušenj, opravljene izpite za varnostnike, dovoljenja za nošenje orožja, pooblastila za izvajanje požarnega varstva itd.

Poslovni partnerji družbe so po večini podjetja, ustanove in občani na območju Zasavja, od Litije do Sevnice. Ciljna usmeritev pa je širjenje dejavnosti tudi na druga območja po Sloveniji. Že zdaj sodelujejo s podjetji za varovanje in tako zagotavljajo varovanje prek

poslovnih partnerjev na celotnem ozemlju Slovenije.

Na področju fizičnega varovanja so imeli v letu 2008 preko 200 objektov, za katere imajo sklenjene pogodbe za posredovanje v primeru vloma ali požara. Poleg teh objektov imajo objekte, kjer so njihovi varnostniki fizično prisotni v njihovem delovnem času ali celo 24 ur na dan vseh 365 dni v letu. To so Svea Litija, Graščina Zagorje, obrati RTH na lokacijah Hrastnik in Trbovlje, Tehnična šola Trbovlje ter Tehnična šola v Zagorju.

Tehnične službe izvajajo tudi pobiranje denarja po bencinskih servisih in trgovinah v Zasavju (več kot 30). V ta namen imajo prirejene avtomobile in usposobljene varnostnike za izpolnjevanje teh nalog.

V Zasavju opravljajo storitve (pobiranje denarja v trgovinah in intervencije) tudi za druge varnostne službe, predvsem Prosignal in Rival.

V zadnjem času so pridobili kar nekaj novih objektov, med večjimi je objekt Telekomu in intervencije na vseh 12 avtomatskih telefonskih centralah Telekomu v Zasavju.

Kljub temu da imajo na varovanju zaposlene pretežno invalide in je njihovo zdravstveno stanje vsekakor omejeno, delavci ne izkoriščajo bolniškega staleža.

V lanskem letu so usposobili in zaposlili dva nova varnostnika (usposabljanje in izobraževanje s pomočjo Zavoda za zaposlovanje).

Na področju varovanja še naprej strokovno usposabljuje varnostnike na raznih področjih. Redno preverjajo tudi usposobljenost varnostnikov, ki imajo dovoljenje za orožje, in sicer na strelišču v Trbovljah.

Na področju tehničnega varovanja so v letu 2008 pridobili licenco za izvajanje sistemov tehničnega varovanja. Zaradi tega lahko bolj agresivno tržijo te storitve. V lanskem letu so tako že postavili nekaj zelo sodobnih videonadzornih sistemov, kar se seveda pozna tudi pri zaslužku.

ČISTILNI SERVIS, PRALNICA IN KEMIČNA ČISTILNICA

Drugi profitni center, ki trenutno zaposluje 27 delavcev, v podjetju ustvarja prihodke z naslednjimi dejavnostmi:

- pranje in likanje perila ter drugih tekstilij,

- čiščenje poslovnih prostorov,
- kemično čiščenje tekstila,
- čiščenje zgradb,
- generalna čiščenja zgradb,
- čiščenje po gradbenih posegih,
- čiščenje in urejanje okolice.

Pranje, likanje in kemično čiščenje Čisto, dišeče in lepo zlikano perilo je želja vsakega posameznika. V sodobno opremljeni pralnici družbe Fortuna - Pil na naslovu Na Šahtu 31 v Kisovcu perejo in likajo obleke, hlače, srajce, zaves, večerne obleke, kravate, kape in vse ostalo. Likajo s profesionalnimi likalniki, ki zagotavljajo najvišjo kakovost likanja. Moderna likalnica omogoča likanje po različnih postopkih, s katerimi lahko izvajajo likanje najbolj zahtevnih tekstilij in občutljivih materialov.

Na istem naslovu v Kisovcu deluje tudi kemična čistilnica. V letu 2007 so tehnologijo kemičnega čiščenja posodobili z novim strojem podjetja BÖWE, ki je trenutno zadnji dosežek kakovosti v branži, saj je glede na ekologijo, oblikovanost in tehnologijo v samem svetovnem vrhu. Kemična čistilnica ima dve odjemni mesti, v Trbovljah in Hrastniku, v letošnjem letu pa nameravajo odjemno mesto odpreti tudi v Radečah.

ČIŠČENJE IN UREJANJE OKOLICE

Nudijo redna in generalna čiščenja, pri čemer vsa čiščenja opravljajo s strokovno usposobljenim kadrom, moderno opremo in so proti uporabi najcenejših materialov za čiščenje, ki lahko poškodujejo opremo poslovnih in drugih prostorov ter pohištva. Ponudba družbe Fortuna - Pil zajema:

- čiščenje poslovnih prostorov, uradov, trgovin, gostinskih lokalov,
- čiščenje stanovanj, hiš in skupnih prostorov,
- čiščenje telovadnic, športnih hal in prireditvenih prostorov,
- čiščenje trgovsko-poslovnih centrov,
- impregnacija (parketov, laminatov, kamna, vseh vrst ploščic),
- čiščenje šol in vrtcev,
- čiščenje tovarn, bencinskih črpalk idr.

Največji zunanji kupci in uporabniki storitev so Gostinsko podjetje Trojane, Hotel Medijske toplice, Steklarna Hrastnik, Vitasan, Regionalni center Zagorje, Oria Za-

(foto arhiv: Fortuna-Pil)

gorje, Ultra, Zasavska ljudska univerza, Regionalni tehnološki center Zasavje, Spekter Trbovlje.

RUDARSKA DEJAVNOST

Rudarska dejavnost je tretji profitni center družbe Fortuna - Pil. Obsega izvajanje vseh opravil v svetilkarnah RTH, urejanje in rekultivacijo degradiranih površin RTH ter izvajanje enostavnih opravil v elektro-strojni službi RTH. Zaposluje 26 delavcev. Vsa tri področja delovanja so uvrščena med t. i. perspektivna področja dejavnosti, ki naj bi se razvijala zlasti po zaprtju RTH.

UREJANJE OKOLICE IN REKULTIVACIJA DEGRADIRANIH POVRŠIN RTH

Družba Fortuna - Pil je v preteklih letih že uspešno izvajala določena dela sanacije površin Rudnika Zagorje v zapiranju. Na podlagi referenc, ki si jih je pridobila, in na podlagi interesa RTH, da v družbi Fortuna - Pil zagotovi trajnost zaposlitve delavcem invalidom, ki imajo zaradi postopnega zmanjševanja dejavnosti RTH čedalje manj možnosti za pridobitev ustreznega dela glede na njihovo preostalo delovno zmožnost, je bil v letošnjem letu na družbo Fortuna - Pil izveden prenos pomožnih del iz okvira dejavnosti RTH na področjih površine, monitoringa in elektro-strojne službe. Tako delavci družbe Fortuna - Pil opravljajo dela na površinah RTH v zvezi z odvodnjavanjem, ki vključujejo polaganje kanalet, nadzidavo kanalet, čiščenje prepustov, montažo zaščitnih ograj, posek manjših dreves, grmičevja, čiščenje industrijskih cest, muld,

brežin, jaškov, vzdrževanje nivel-manskih in trigonometričnih točk na površini in druga podobna dela.

SVETILKARNA

Dela v svetilkarnah RTH na območju Trbovelj in Hrastnika družba Fortuna - Pil opravlja od leta 2006. Izvajanje svetilkarstva obsega opravljanje pregledov, popravil, vzdrževalnih del in polnjenje jamskih naglavnih svetilk, izvajanje pregledov prenosnih merilnikov metana, prenosnih CO-metrov in ostalih prenosnih instrumentov za merjenje jamske mikroklimе, vpisovanje pregledov in popravil v kontrolne knjige, predajo merilnih instrumentov v uporabo rudarjem, kontrolo vhodov in izhodov iz jame, obveščanje v primeru nezgod in druga potrebna opravila.

ELEKTROSTROJNA DEJAVNOST

Družba Fortuna - Pil v okviru izvajanja pomožnih del v elektro-strojni dejavnosti nudi kompletiranje transportnih verig za verižne transporterje, čiščenje tehnološke opreme pred izvajanjem večjih remontov, barvanje popravljene in servisirane opreme pred oddajo v uporabo in izvaja razna druga manjša nezahtevna popravila različnih orodij.

SOCIALNA SLUŽBA IN VARSTVO INVALIDOV V DRUŽBI FORTUNA - PIL

Družba ima usposobljene strokovne delavce z izobrazbo in dolgoletnimi izkušnjami pri delu z invalidi in tako v največji meri lahko poskrbi, da vsak invalid opravlja zanj pri-

merno in ustrezno delo. Vse invalide družba strokovno zastopa in vodi potrebne postopke pri vseh institucijah, zdravstvenih organizacijah in zavarovalnicah.

Kljub temu da delavci invalidi v družbi Fortuna - Pil ne izkoriščajo bolniškega staleža, je dejstvo, da se med toliko zaposlenimi invalidi bolniški stalež pogosto pojavi. Daljša bolniška odsotnost vodi v invalidske postopke, ki preidejo v drugo obliko dela – lahko v še lažje delo, lahko v delo s skrajšanim delovnim časom ali celo invalidsko upokožitev.

V letu 2008 je bilo izvedenih kar šest takšnih postopkov, dva delavca sta se invalidsko upokožila.

Invalidom, ki kljub invalidski odločbi in ustrezni zaposlitvi ne morejo dosegati ustreznih rezultatov pri delu, pripravijo postopek ocenjevanja doseganja delovnih rezultatov. Ustrezna institucija oceni učinkovitost delovnega invalida in po zaključnem postopku ocenjevanja izdela poročilo in predlog višine subvencije plače za zaposlenega invalida.

Vse oblike, ki jih v družbi izvajajo, naj bi vodile v smer dobrega počutja in zadovoljstva tako zaposlenih invalidov kot ne nazadnje vseh zaposlenih. Življenje teče tako, da delavec lahko v času svoje delovne kariere kadarkoli postane invalid.

NAGRAJEVANJE V DRUŽBI FORTUNA - PIL

Plače v družbi Fortuna - Pil se

izplačujejo v skladu s Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih delavcev družbe. V tem pravilniku ima družba opredeljeno osnovno plačo, vgrajen sistem delovne uspešnosti za posameznega delavca ter zakonsko opredeljene dodatke, nadomestila in druge prejemke. V letošnjem letu bo zaživel sistem napredovanja, kajti pretekel je dvoletni rok od sprejetja splošnega akta, ki opredeljuje roke in način sistema napredovanja.

Družba nima kolektivne pogodbe, ker še nima svojega sindikata. Njeni splošni akti pa omogočajo različne oblike sprememb, od osnovnih plač in meril za delitev plač, dodatkov, nadomestil ter drugih prejemkov, ob predpogoju, da so doseženi pozitivni poslovni rezultati.

Družba želi in se pripravlja v smeri oblikovanja plačilnega sistema tako, da se bo odpravila razlika med sklenjeno kolektivno pogodbo RTH in Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih delavcev družbe Fortuna - Pil in se bodo delavci RTH, d. o. o., ki bodo postali invalidi ali trajno presežni delavci, lažje in z zadovoljstvom odločali za prezaposlitev v družbo Fortuna - Pil.

POSLOVNI REZULTATI V LETU 2008

Družba Fortuna - Pil v letu 2008 beleži za 1.457.027 evrov čistih prihodkov od prodaje, od tega jih 43 % odpade na dejavnost varovanja, 32 % na dejavnost čiščenja, pranja, likanja in kemične čistilnice, 25 %

pa na izvajanje rudarske dejavnosti. Pri poslovanju v letu 2008 družba izkazuje dobiček v višini 4.141 evrov. Iz računovodskega izkaza bilance stanja na dan 31. 12. 2008 je razvidno, da družba Fortuna - Pil izkazuje 998.525 evrov sredstev, od katerih jih je 20 % pokritih z lastniškim kapitalom, 16 % z dolžniškim kapitalom, 65 % virov sredstev pa se nanaša na rezervacije in časovne razmejitve, oblikovane v večji meri iz naslova odstopljenih prispevkov.

POROČILO NEODVISNE REVIZIJSKE HIŠE BDO LJUBLJANA ZA LETO 2008

Računovodski izkazi, ki jih je izdelala družba Fortuna - Pil za leto 2008, so v vseh pogledih poštena predstavitev finančnega stanja gospodarske družbe Fortuna - Pil na dan 31. 12. 2008 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za končano leto 2008, v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Ne da bi izrazili pridržek, opozarjajo na naslednje:

Poslovanje družbe Fortuna - Pil je v veliki meri odvisno od nadaljnjega poslovanja edinega družbenika RTH. V letu 2008 je družba Fortuna - Pil 62 % vseh prihodkov ustvarila z družbo RTH in njenimi odvisnimi družbami.

VIZIJA NADALJNJEGA RAZVOJA DRUŽBE FORTUNA - PIL

Gledano z lastniškega vidika bo družba Fortuna - Pil najkasneje do leta 2015 odprodana. S prodajo poslovnega deleža se pričakuje predvsem pridobitev takšne lastniške strukture, ki bo omogočila uspešno in zagotovila dolgoročno poslovanje družbe. Ker je treba družbo kapitalsko okrepiti, je že zdaj primerno poiskati tudi strateškega partnerja.

Na poslovnem področju je v perspektivi pričakovati postopno prenehanje poslovanja z RTH in vse večjo usmerjenost na izključno zunanja tržišča, zaradi česar bo treba povečati kakovost storitev, ki bo ustrezala zahtevnejšim kupcem. Prav tako bo treba trgu ponuditi nove oblike storitev tako na področju varovanja kot na področjih čiščenja, pranja in kemične čistilnice – program VSE ZA DOM.

Največji izizziv za družbo pa predstavlja v letošnjem letu podpisana pogodba

(foto arhiv: Fortuna-Pil)

o poslovnem sodelovanju pri urejanju degradiranih površin RTH, pri čemer ima družba dolgoročni namen, da z nabavo ustrezne opreme in strokovno kadrovsko dopolnitvijo, v naslednjih letih prevzema tudi zahtevnejša gradbena dela ter ponudi storitve stalnega monitoringa hidrogeoloških in drugih dogajanj na površinah, kjer se že pojavljajo in se pričakujejo tudi kasnejši vplivi rudarjenja, ki pa

jih je moč s pravočasno zaznavo in ustrezno strokovno sanacijo uspešno obvladovati.

Prihodnje leto bo družba Fortuna - Pil praznovala petnajstletnico obstoja. S svojim resnim, strokovnim in odgovornim delom, z uspešnim vodenjem in nadzorovanjem utrjuje svoj položaj v gospodarskem okolju, ki ni vedno najprijaznejše niti najranljivejšim skupinam gos-

podarskih subjektov. Strokovnost, poštenost, pripadnost in zaupanje so temelj in garancija, da se podjetje obdrži, raste in se razvija ter pomaga zadnji generaciji rudarjev, da do konca in čim bolje opravi svoje poslanstvo.

Mihaela Žavbi

Kako razrešujemo presežne delavce v letu 2009

Kako je nastajal program presežnih delavcev za leto 2009?

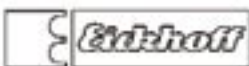
Leto 2009 si bomo na področju izvajanja kadrovskega programa zapiranja zapomnili kot posebno

leto, saj prvič v celotnem obdobju postopnega zapiranja v začetku leta nismo imeli pravne pod

DRUŽBA EICKHOFF

IN NJENI PROIZVODI

Eickhoff Bergbautechnik GmbH
Hunscheidstraße 176
44789 Bochum
Germany
Telephone: +49 234 975 2461
Telefax: +49 234 975 2477
Internet: www.eickhoff-bochum.de
e-mail: kontakt@eickhoff-bochum.de

Siming d.o.o.
Obrežje 7D
8261 Jesenice na Dolenjskem
Slovenia
Tel: +386 7 4957 663
Fax: +386 7 4957 662
Mobil: +386 41 696 706
e-mail: simingdoo@siol.net

Kako je nastajal program presežnih delavcev za leto 2009?

Leto 2009 si bomo na področju izvajanja kadrovskega programa zapiranj zapomnili kot posebno leto, saj prvič v celotnem obdobju postopnega zapiranj v začetku leta nismo imeli pravne podlage za razreševanje presežnih delavcev.

V skladu s srednjeročnim programom zapiranj, II. faza, za obdobje 2005–2009 mora RTH do konca programskega obdobja zmanjšati število zaposlenih za nedoločen čas na 494 delavcev. Na dan 1. 1. 2009 je bilo v staležu še 620 delavcev za nedoločen čas. To pomeni, da bo treba v letu 2009 tako ali drugače razrešiti najmanj 126 delavcev. Zaradi neugodnih razmer na strani ponudnikov delovnih mest in tudi strukturnega neskladja med zahtevano kvalifikacijo in dejansko kvalifikacijo presežnih delavcev RTH ter zaradi zakonskih omejitev pre zaposlovanja invalidov smo v preteklih štirih letih (2005–2008) od 145 predvidenih aktivnih razrešitev iz srednjeročnega programa uspeli aktivno razrešiti le 49 delavcev. Da bi kljub temu sledili obsegu predvidenega zmanjšanja števila zaposlenih, je bilo treba to razliko nadomestiti s pasivnimi oblikami razreševanja. Posledično je bilo v obdobju 2005–2008 z eno izmed pasivnih oblik razrešenih 221 delavcev, medtem ko je bilo v srednjeročnem planu na tem področju predvidenih samo 149 rednih upokojitev.

Ker smo zaradi neugodnih razmer na strani ponudnikov prostih delovnih mest v preteklem štiriletnem obdobju izvajali predvsem pasivne oblike razreševanja, med katerimi so bile tudi upokojitve prek Zavoda za zaposlovanje, smo bili prisiljeni isto politiko razreševanja

prenesti tudi v leto 2009, saj bo pogoje za redno upokojitev v letu 2009 izpolnilo le 10 zaposlenih. V nasprotnem primeru bi morali določiti 116 presežnih delavcev brez znane razrešitve in jih aktivno razrešiti.

Zadnje pomeni, da bi bilo treba po sekundarnem merilu določiti 116 presežnih delavcev. Dejstvo je, da realizacija tako zasnovanega programa ne bi bila izvedljiva, ker je v gospodarskih razmerah, kakršne vladajo, in tudi sicer nemogoče najti ustrezno zaposlitev za tolikšno število presežnih delavcev. Iz tega razloga se je poslovodstvo RTH odločilo, da bo v letu 2009 aktivno razrešilo 10 delavcev, in sicer s prenosom dejavnosti v hčerinsko družbo, torej brez stroškov v breme kadrovskega-socialnega programa, ostale delavce pa naj bi razrešili z eno izmed pasivnih oblik razreševanja. Pri tej odločitvi smo videli predvsem tri prednosti:

1. predlagani program razreševanja presežnih delavcev je tudi realno izvedljiv,
2. za delavce je predlagana oblika razrešitve sprejemljiva in
3. tako zasnovan program je tudi z vidika porabe sredstev cenejši.

Kot običajno smo priprave za izdelavo programa presežnih delavcev pravočasno sprožili in že v letu 2008 izvedli vse pripravljalne postopke. Predlog programa razreševanja presežnih delavcev za leto 2009 je bil izdelan na osnovi določb Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov večjemu številu delavcev. Na osnovi predhodno navedenih obravnav in pridobljenih soglasij sindikata in sveta delavcev smo predlog Programa presežnih delavcev za leto 2009 skupaj s Predlogom poslovnega načrta

za leto 2009 posredovali v obravnavo tudi proračunskim nadzornikom, ki so prvotno nanj podali negativno mnenje z očitkom, da gre za negospodarno porabo proračunskih sredstev in da v njem pogrešajo aktivne oblike razreševanja presežnih delavcev.

Predloga poslovnega načrta za leto 2009 in prvotnega predloga programa presežnih delavcev, ki s strani proračunskih nadzornikov ni bil potrjen, nismo predložili v potrditev na zadnjo sejo nadzornega sveta v prejšnji sestavi, kar je posledično pomenilo, da v letu 2009 nismo imeli pravne podlage za odpovedi pogodb o zaposlitvi iz poslovnih razlogov.

Da bi zagotovili kontinuiteto dejavnosti in predvideno zmanjšanje števila zaposlenih, je poslovodstvo pod dopustnimi pogoji Zakona o delovnih razmerjih individualno s sklepom opredelilo 31 delavcev, ki jim je že odpovedana pogodba iz poslovnih razlogov. Med tako določenimi presežnimi delavci so bile izvedene tudi aktivne oblike razrešitev, in sicer tri pre zaposlitve, dve samozaposlitvi ter dve denarni pomoči delavcu kmetu, ki jih po vsebini tudi štejemo k samozaposlitvam. K aktivnim oblikam razrešitve lahko po vsebini štejemo tudi 8 delavcev, ki bodo na osnovi prenosa dela dejavnosti na površini s 1. 4. 2009 prešli v invalidsko podjetje Fortuna - Pil, d. o. o.

Ko se je konstituiral nov nadzorni svet, smo v sprejem predložili noveliran Program razreševanja presežnih delavcev, v katerega smo vključili 77 presežnih delavcev, za katere je predvidena ena izmed pasivnih oblik razrešitev. Poleg teh delavcev sta v program prenesena še dva presežna delavca iz preteklega obdobja, ki sta dolgotrajno bolniško odsotna in ne moreta

sodelovati v procesu prestrukturiranja. Če bo možno, bomo ustrezen ukrep za razrešitev našli v tekočem letu.

Nadzorni svet RTH je na svoji 2. redni seji, dne 9. 4. 2009, potrdil predloženi program in s tem zagotovil pravno podlago za razreševanje večjega števila presežnih delavcev v letu 2009

in odpovedi pogodb o zaposlitvi iz poslovnih razlogov.

Kako bomo letos zmanjšali število zaposlenih?

V letu 2009 bomo po trenutno znanih podatkih zmanjšali število zaposlenih za 132 delavcev, z obliko razrešitve, ki je navedena v spodnji tabeli.

OBLIKA RAZREŠITVE	ŠTEVILO DELAVCEV
prenos dejavnosti	8
denarna pomoč delavcu kmetu	2
prezaposlitev	3
samozaposlitev	1
redna upokojitev	10
kombinirani ukrep dokupninske pomoči in upokojitve na Zavodu	67
upokojitev na Zavodu	35
dokupninska pomoč	4
neznana oblika razrešitve	2
SKUPAJ	132

Kot smo uvodoma že navedli, je bilo 1. 1. 2009 v RTH zaposlenih 620 delavcev za nedoločen čas, 31. 5. 2009 jih je bilo še 599, do konca leta 2009 pa predvidevamo, da jih bo še 488.

Zgornji podatki kažejo, da bomo do konca leta presegli ciljno število za 6 delavcev.

Možno je, da bomo med letom z dopolnitvami programa presežnih delavcev razrešili več presežnih delavcev, če bodo to zahtevale potrebe delovnega procesa oziroma bodo izkazane prezaposlitvene ali samozaposlitvene priložnosti.

Kako bo potekalo zmanjševanje števila zaposlenih v prihodnje?

Leto 2009 je po veljavnem Zakonu o postopnem zapiranju RTH zadnje leto proizvodnje premoga. Izdelan je osnutek programa zapiranja za programsko obdobje 2010–2015, ki vključuje tudi možnost nadaljevanja proizvodnje premoga ob sočasnem zapiranju. V letu 2015 naj bi bilo zaposlenih le še 30 delavcev, ki bodo zadolženi za monitoring. Prezgodaj je napovedovati, ali bo do te možnosti prišlo, saj je odločitev o tem v rokah lastnika in v okviru možnosti, ki jih dopušča evropska zakonodaja. Če ne bo prišlo do bistvenega izboljšanja možnosti zaposlovanja, se upravičeno bojimo, da bo v letih od 2010 do vključno 2012 nemogoče ustrezno razrešiti tako veliko število presežnih delavcev.

Primerjalni prikaz naraščanja števila brezposelnih oseb

Območna služba ZRSZ	dec. 08	maj 09	Stopnja rasti maj 09/dec. 08 (v %)
Celje	7.678	9.367	22
Koper	3.603	4.625	28,4
Kranj	4.546	6.118	34,6
Ljubljana	13.770	18.418	33,8
Maribor	10.762	13.307	23,6
Murska Sobota	7.202	8.032	11,5
Nova Gorica	2.370	3.426	44,6
Novo mesto	3.102	4.166	34,3
Ptuj	3.126	4.212	34,7
Sevnica	2.696	3.135	16,3
Trbovlje	2.295	3.018	31,5
Velenje	5.089	6.695	31,6
Slovenija	66.239	84.519	27

Vir: Zavod za zaposlovanje.

Iz tabele je razvidno, da se je število brezposelnih oseb v Sloveniji na letni ravni povečalo za 27 %, v območni enoti Trbovlje pa za 31,5 %.

Vlada RS je že sprejela vrsto ukrepov za premagovanje finančne in gospodarske krize v vseh sektorjih in le upamo lahko, da se bo negativni trend povečevanja brezposelnosti ustavil in da bodo ukrepi vplivali na ponudbo delovnih mest, na katera se bodo lahko prezaposlili bodoči presežni delavci RTH.

Zaključek

Ob tej priložnosti pozivam vse zaposlene, še zlasti tiste, ki do leta 2015 ne bodo izpolnili pogojev za upokojitev, da v čim večji meri izkoristijo možnosti dodatnega usposabljanja in izobraževanja in se tako pripravijo na bodočo razrešitev. Ne bi bilo odveč, če bi svoja prizadevanja usmerili v pridobivanje neformalnih znanj o podjetništvu, organizaciji dela, izdelavi poslovnega načrta itd. in se tako pripravili na morebitno samozaposlitev.

Ob prihajajočem prazniku – dnevu slovenskih rudarjev – v imenu zaposlenih v oddelku za prestrukturiranje in kakovost čestitam vsem zaposlenim in

se zahvaljujem za sodelovanje vsem, ki ste na kakršen koli način sodelovali z nami.

Ivi Leskovar

Društvo inženirjev in tehnikov RRPS

Danes, v času gospodarske krize, ki se iz dneva v dan bolj zajaeda v vse pore našega življenja, je skrb za medsebojno druženje in športno-rekreativno dejavnost članov še posebej pomembna in dobrodošla. Tako nadaljujemo s tradicionalnimi dejavnostmi za člane društva, kot so plavanje v bazenu v Hrastniku, fitnes in badminton v Trbovljah, smučanje in planinarjenje. Lani avgusta so se naši zagnani planinci z idejnim in gonilnim vodjem Janezom Artnakom povzpeli na vrh Tofano di Rozes v Dolomitih v Italiji. Kam neki jih bo pot vodila letos???

Poleg teh tradicionalnih dejavnosti, ki jih društvo organizira vsako leto, smo v letošnji program dela vključili še tekmovanje v streljanju s pištolo 9 mm na strelišču na Ojstrem in ogled rudnika Mežica s kolesom. Obe dejavnosti sta bili že izvedeni v maju 2009 in dobro sprejeti med člani. Člani in njihovi prijatelji pa smo nadaljevali tudi s spoznavanjem rudarske kulturne dediščine, ki jo ponuja naše domače okolje, in si ogledali etnološko pot po kolonijah v Trbovljah. Bilo je poučno in zanimivo in škoda, da odziv članov ni bil večji.

Ob dnevu slovenskih rudarjev, ki ga praznujemo 3. julija, pripravljamo tradicionalni teniški turnir za člane društva in poslovne partnerje. Turnir bo v soboto, 4. 7. 2009, ob 8.30 v Hrastniku. V pripravi je tudi program za gostovanje kolegov iz poljskega rudnika Ziemowit, ki bodo z nami od ponedeljka, 29. 6., do nedelje, 5. 7. 2009. Mi pa jim bomo letos obisk lahko vrnili predvidoma v septembru ali oktobru.

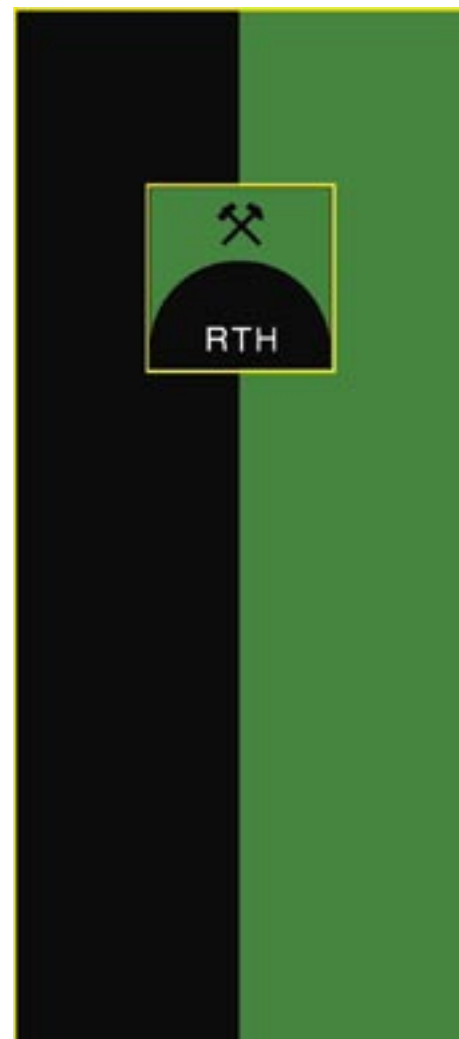
Program dela društva v drugi polovici leta na strokovnem področju predvideva še 2- ali 3-dnevni izlet s strokovno podlago, če bo finančno stanje to omogočalo, na družabno-rekreativnem področju pa tradicionalni jesenski piknik v Kisovcu. Zaradi velikega navdušenja nad tekmovanjem v streljanju bomo le-tega ponovili jeseni, tokrat z malokalibrsko puško.

Na koncu vse člane Društva inženirjev in tehnikov RRPS, sodelavce in kolege pozdravljam z rudarskim SREČNO in vam čestitam ob prazniku – dnevu slovenskih rudarjev.

Maja Malovrh Repovž

Imenovani so novi člani nadzornega sveta

Vlada Republike Slovenije je na svoji redni seji dne 19. marca 2009 imenovala štiri člane Nadzornega sveta RTH. Novi člani za mandatno obdobje 2009–2013 so: mag. Janez Žebre, Milan Žnidaršič, mag. Matej Haberl in Peter Lindič. Na konstitutivni seji so člani za predsednika izvolili Milana Žnidaršiča in za njegovega namestnika mag. Janeza Žebreta. Predstavnik delavcev še naprej ostajata Jože Velikonja in Borut Flisek.

Milan Kovač

Knapovski šiht nekdanj

Mnogim ljudem v naših revirskih dolinah tudi v preteklosti ni bilo dovolj znano, kako poteka *šiht* nekega *knapa*. Tako je tudi danes. Rudarji so pogosto pojasnjevali svojim ženam, sinovom, hčerkam in sosedom, kako poteka njihov delavnik. Vendar vsega nikoli niso mogli dovolj pojasniti, njihov delavnik je treba doživeti in skusiti. V *knapovskem* žargonu bom skušal opisati, kako je tak *šiht* potekal pred desetletji.

Ta teden imam *frišiht*, drugače bi lahko rekli, da je to jutranji ali dopoldanski *šiht* ali prvi *dritel*. V jami se je delalo na dva ali celo na tri *dritelne*. Sedaj pri *gverku* nič več ne žvižga zjutraj ob pol petih, pol šestih in šestih, kot je bilo včasih, ko *knap* še niso imeli *bekarce* kot danes. Svojo sem *naštimal*, da me je klicala *firkelc* manjka petih. Malo sem se v *špampetu* še potegnil, vstal in se oblekel. Mislim sem, da bo moja stara tudi vstala, vendar se ji ni ljubilo. Saj poznate tisti pregovor, da se *knapovski* babi in ciganskemu decu najbolje godi. Le rekla je, da naj vzamem *feldflašo* in da naj si nalijem kofeta, ki ga je prejšnji dan skuhala, da ne bom na *šihu* žejen. Tam na *stelaži* pa da imam *čikštango*, da je ne bom pozabil in je jutri spet ne bom klel, da je ni kupila. No ja, vzel sem sekiro izpod *špampeta*, stisnil kos kruha v *varžet* in odšel na *Ajnzar*. Tam mimo mi je *šajbenkontrolor* vrgel *šajbo*, z njo sem dobil v lamparni *ziherco*, nato pa sem stopil še v *vašhavo*. Tu sem se preoblekel v *šihne cote*. Malo pred šesto je bila *frtalunga*. *Štajgerji* so *frtalali* vsak svojo *abtajlungo*, oni so šli v *zigmar*, drugi pa v *nojnar*, Terezijo, Karlino, Frančisco

pa še kam. Mene pa *komarata*, ki sva bila že bolj stara, je dal *cimprat* v *holcštrekno* za *nojnarjem*. *Štrekna* je bila čisto na tleh. *Rigelni* in *štempeljini* so bili vsi polomljeni, tako da so morali *hajerji* vlačiti les kar po kolenih. Najprej sva razdrla *glajz*, *šine* sva zvlekla v *haupštrekno*, kjer je bilo več *placa* zanje, *šingelne* sva pa kar v *cajgkišto* zmetala. Ko sva mislila en zlomljen *rigl zašurati*, je s čela priletel *partifirer* po naju: »*Pejta cimprat* na čelo, če ne, bo šlo vse skup.« No, pa ni šlo, smo se še ujeli, potem pa sva s *komaratom* delala do konca *šihata*. Ampak ne na svojem *ortu*. Na *gurti* se je zabijalo, zato je dal *štajger komarata vahtati*, mene pa je poslal popravljat *luftlajtngo*, ker je *luft* na vseh koncih in krajih uha-

jal iz nje. Preden sem dobil ves *cajg*, da sem vsaj malo popravil, je bila pa ura že pol dveh. Treba bo domov. Saj vemo, da se domov človek še bolj *ahta*, zato smo bili vsi *knap* prekmalu pred *šahtom*.

No, ko so nas ven *sfederali*, je bila ura že skoraj dve. Oddali smo *lampe* v *lamparni*, dobili *šajbe* in šli v *vašhavo*, kjer smo se umili in skopali, potem pa tudi preoblekli in *šihne cote* obesili na *ketno*. Ko sem se opravił, sem jo s sekiro in *pukležem* na rami mahnil domov. Kajti *knap* brez *pukleža* na rami ne sme priti domov, drugače ni večerje ali južne. Ona pa se je doma tudi *auscajhнала*. Za *južno* je pripravila žgance in *ajmoht*. To pa je bila kar dobra *južna*. Vse sem pojedel in na koncu *babo* objel.

Tine Lenarčič

V rudniških kolonijah pred desetletji

V vseh treh dolinah, kjer se koplje črno zlato, je bilo v rudniških stanovanjskih kolonijah izrečenega že marsikaj lepega in vzpodbudnega pa tudi manj lepega. Vendar se je to v resnici dogajalo. Z menjavo generacij pa se je o času rojevanja, razvijanja in širjenja rudnika marsikaj pozabilo. Sedanji rod se razen posameznikov ne zanima preveč za to, da bi se izročila rudarskih rodov, ki so rojevali, odraščali in se zaposlovali v določenem ali drugih krajih, predvsem v rudnikih, prenašala tudi v današnji čas. Mladi rod odrašča v popol-

noma drugačnih okoliščinah, kot so to doživljale starejše generacije. Tudi sedanja starejša generacija rudarjev in rudarskih družin v Trbovljah se le še bolj poredko spominja, kakšno je bilo življenje v kolonijah. Skoraj vsi imajo na ta leta lepe spomine, čeprav so odraščali v zelo težkih razmerah. Ljudje v kolonijah so se med seboj dobro razumeli in so se počutili kot velika družina, ki svoj čas preživlja v slabem in dobrem.

Rudar Milan Kovač je bil vsem Trboveljčanom in ostalim Zasavcem bolj znan kot rudniški vrtna-

rski mojster, ki je vodil rudniško vrtnarijo in delil nasvete, kako se pridela zelenjava, goji cvetje, ureja okolica domov in večjih blokov. Lahko bi rekli, da je bil pravi boter hortikulturnega urejanja kraja ter ocvetličevanja hiš in njihove okolice. Znan je bil tudi po tem, da je imel odličen dar za pripovedovanje o dogodkih in življenjskih navadah rudarjev. O tem sta mu v mladih letih pripovedovala oče in stari oče. In to je ob različnih priložnostih prav rad pripovedoval, marsikaj je tudi napisal.

Med njegove pripovedi sodijo nekatere šege in navade v trboveljskih kolonijah. Te pa niso bile vedno le lepe, temveč tudi hude in s težkimi posledicami. To so bili tepeži na plačilni dan, saj so omenjali in zapisali, da če ni bil na ta dan vsaj en rudar mrtev, *colnga* ni bila dobra.

V Trbovljah je bilo pred desetletji od skrajnega juga pa do konca doline zelo veliko gostiln. Vsi gostilničarji so dobro živeli, saj ni bilo slišati, da bi kdo propadel ali zaprl svoj gostinski obrat. Glavni obiskovalci teh priljubljenih shajališč so bili rudarji. V trgovinah takrat niso prodajali vina, točili so ga le v gostilnah, manjših in večjih, po domovih pa so ga za majhen denar nosili *vajnarji* z Dolenjske in Štajerske. To vino je bilo dostikrat »krščeno« s pitno ali savsko vodo. *Knapovske* partije so imele veliko prostorov, kjer so se srečevale. Vprašanje je bilo vedno le eno: koliko denarja je na voljo za vzdrževanje družine in koliko ga ostane za pijačo. Po težkem fizičnem delu v jami se je *knapom* zelo prilegel kozarec vina. Zato so šli po ta »navdih« v gostilno, bolj varčne gospodinje pa so poslale otroke v gostilno po četrt ali pol litra vina. Seveda so bili tudi otroci, ki so prinašali vino iz gostilne domov, dokaj nabriti. Med potjo so poskušali, kakšno je, in pri štirni ali studencu manjkajoči delež vina zamenjali z vodo.

Zato so dobili nalogo, da morajo naročeno prinesiti domov brez ovinkov, naravnost.

Pri tistih *knapih*, ki so iskali in potrebovali tovrstno pomoč v gostilni, pa je dostikrat prišlo do medsebojnega prerivanja in tepeža. V dolini je bilo v tistih časih tudi že nekaj druge industrije. Tu so bili cementarji, zaposleni v trboveljski cementarni. Čeprav je bila tudi ta v sestavu TPD, pa jih rudarji niso obravnavali kor enakovredne. Imenovali so jih »žaklarji«. Tisti, ki so hodili v Hrastnik v steklarino, pa so dobili oznako »glažar fant«. Obe sta bili žaljivi, zato je prihajalo do nesporazumov. Ni bilo tako redko, da je bil že poziv *Aufbiks!* zadosten razlog za tepež. Bil je neke vrste klic na merjenje moči. Kdor se ni odzval, je veljal za slabiča, zajca.

Pri takih merjenjih moči so včasih sodelovale tudi žene. Možje so jim rekli, da so zraven le za zgago. Tako je na primer žena prišla moža pretepača za roke, kar pa je nasprotnik izkoristil in mu porinil nož v hrbet. Seveda je bila pri tem kriva žena, ker mu je preprečila, da bi se branil. Dostikrat so naslednji dan v kolonijo prišli žandarji in iskali krivce za pretep in poškodbe. Takšna miselnost se je prenašala tudi na mladi rod. Med šolskim letom so si obljubljali, da bodo domnevne krivice med seboj poračunali ob koncu šolskega leta. Tudi med *knap* je veljalo nekaj podobnega. Obljubljali so si, da se bodo pomerili ob *colngi*. Ženskam so naročili, da naj pripravijo vse potrebno, če bo tekla kri.

Ženske rudarjev so dostikrat ostale brez denarja za nakup živil, če se niso pravočasno *pobrigale* za moževo *colngo*. Zato je bil ob plačilnih dneh rudarjev, dvakrat mesečno (enkrat je bil *foršus*, drugič pa redna plača), velik naval v trgovinah, predvsem v rudniškem konzumu na Vodah. To so bili dnevi *fasunge*, večjih nakupov živil, tobaka, žvečilnih

štang in cigaret. Količina moke, soli, sladkorja, makaronov ipd. je morala zadostovati vsaj za štirinajst dni. In če je bila *colnga* slaba, je kaj malo ostalo za pijačo. Seveda je bilo treba dati kak dinar na stran tudi za nakup obleke in obutve za družino.

V tistih časih so mali otroci in šolarji v zgodnjem poletnem in jesenskem času hodili v vrtec ali osnovno šolo bosi. Obutev so potrebovali za jesenski in zimski čas ter za prve pomladne dni, ko je bilo dosti dežja in snega, pa tudi mrzlo je bilo. Šolarji so si obutev menjali: eni so prišli iz šole in drugi v popoldanskem času odšli v šolo. Mali otroci so imeli na nogah doma narejene copate iz starih *cof*. Ker so bili večinoma bosi, je med igrami, npr. med brcanjem doma narejenih žog iz starih cunj, prihajalo do poškodb na nogah, do vbodov z žebli in pikov mrčesa.

Ženam rudarjev je treba dati vse priznanje, da so znale ob velikih družinah dobro gospodariti z razpoložljivim denarjem, ki ga je mož rudar zaslužil. Ti zaslužki pa, kolikor nam je znano, niso bili prav veliki, zato je pogosto prihajalo do socialno motiviranega revolta, do boja za večjo socialno varnost, večji zaslužek, boljše stanovanjske razmere ipd.

Sedanji rod težje razume, v kakšnih razmerah so včasih živele družine rudarjev. Težko poslušajo ali pa sploh ne, če kdo od starejših govori o starih časih in razmerah, v katerih so odraščali. Naj bo delček tega zabeležen za naslednjo generacijo, ko bo o kopanju premoga v naših jamah pisala le še zgodovina, spomini pa bodo pešali.

Iz knjige
Tineta Lenarčiča
Rudarske zgodbe in pripovedi

CENJENI ČLANI, DRAGI SODELAVCI

DOVOLITE MI, DA SE VSEM ČESTITKAM OB 3. JULIJU, DNEVU RUDARJEV, PRIDRUŽIM TUDI JAZ V SVOJEM IMENU IN IMENU IZVRŠILNEGA ODBORA SINDIKATA RTH.

ŽELIM, DA BI SKUPAJ DOSEGLI ZASTAVLJENE CILJE IN VARNO TER SREČNO ŠE NAPREJ ZAGOTAVLJALI ENERGENENT ZA PRIDOBIVANJE ELEKTRIČNE ENERGIJE.

SINDIKAT SE BO TRUDIL S SVOJO DEJAVNOSTJO ZAGOTAVLJATI DOGOVORJENO RAVEN PRAVIC IN JIH POSKUŠAL IZBOLJŠEVATI. SEVEDA PA UPAMO, DA NAM ZA DOSEGO IN ZAGOTAVLJANJE PRAVIC NE BO TREBA POSEČI PO TAKO SKRAJNIH UKREPIH, KOT SO JIH UPORABILI NAŠI PREDHODNIKI.

ŠE ENKRAT VAS POZDRAVLJAM Z RUDARSKIM

SREČNO

PREDSEDNIK SINDIKATA RTH:
ISTOK CILENŠEK

EVIDENČNI VPIS PROSILCEV ŠOLNIN

V skladu s Poslovnim načrtom RTH za leto 2009 zaposlene v RTH, d. o. o., Trbovlje, ki se nameravajo v šolskem letu 2009/2010 začeti izobraževati ob delu, pozivamo, da najpozneje do 1. 10. 2009 sporočijo svojo namero v obliki pisnega zahtevka, naslovljenega na RTH, d. o. o., Trbovlje, Oddelek za prestrukturiranje in kakovost, ga. Mihaela Žavbi, e-mail: mihaela.zavbi@rth.si. Zainteresirane kandidate vabimo tudi na predhodni razgovor in jim svetujemo pri izbiri smeri in oblike šolanja.

V A B I L O

**OB DNEVU SLOVENSКИH RUDARJEV
VSE ZAPOSLENE VABIMO
NA TRADICIONALNO DRUŽABNO SREČANJE,**

**KI BO V PETEK, 3. JULIJA 2009,
NA SVETI PLANINI NAD TRBOVLJAMI
Z ZAČETKOM OB 11. URI.**

**V PRIJETNEM PLANINSKEM OKOLJU BOMO OB DOBRI HRANI IN
PIJAČI POKLEPETALI S PRIJATELJI IN POČASTILI STANOVSKI
PRAZNIK.**

**ORGANIZIRAN BO PREVOZ, AVTOBUS BO ODPELJAL OB 9.30 IZ
HRASTNIKA IN BO USTAVLJAL NA VSEH AVTOBUSNIH POSTAJAH.**

VLJUDNO VABLJENI!

SREČNO

**Direktor
Bojan Klenovšek**